Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 8 август пайшанба
Сотувда эркин нархда
№ 163 (2991)

Ҳукумат комиссияси мажлиси

Корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг 18 июлда ўтказилган мажлисида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган иқтисодиётнинг самарасиз давлат секторини қисқартириш, зарар кўриб ишлаётган рентабеллиги паст корхоналарни тугатиш бўйича вазифалар муҳокама этилди.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, комиссия раиси Р.Азимов бошқарди.

Таъкидландики, ҳисобот даврида корхоналарни молиявий соғломлаштириш бўйича кўрилган чоралар зарар кўриб ишлаётган корхоналар сонини қисқартириш имконини берган бўлса-да, уларни етарли деб бўлмайди. Ҳукумат комиссияси "Ўзбекэнерго", "Ўзкимёсаноат", "Ўзбекенгилсаноат" давлат акционерлик компаниялари, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Ўзбекчармпойабзали" уюшмаси, "Ўзқурилишматериаллари" акционерлик компаниясида корхоналар иқтисодий ночорлигининг олдини олиш ва кўраётган зарарини камайтириш бўйича амалга оширилаётган ишлар етарли эмаслигига алоҳида эътибор қаратди.

Мажлисда "Ўзавтосаноат", "Ўзэлтехсаноат", "Ўзмашсаноат" уюшмалари, "Ўзқурилишматериаллари" акционерлик компаниясининг рентабеллиги паст йирик корхоналарини реструктуризация қилиш ва молиявий соғломлаштиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар режаларини кўриб чиқиш давом эттирилди.

"Ўзавтосанаот" уюшмасининг "Алпомиш" очиқ акционерлик жамияти, "Ўзэлтехсаноат" уюшмасининг "Лифтсозлик заводи", "Электромаш", "Фотон", "Алгоритм" очиқ акционерлик жамиятлари, "Ўзмашсаноат" уюшмасининг "Андижонмаш" очиқ акционерлик жамияти, "Ўзқурилишматериаллари" акционерлик компаниясининг "Оҳангаронлинпласт" очиқ акционерлик жамияти каби корхоналарни реструктуризация қилиш ва молиявий соғломлаштириш чора-тадбирлари режалари маъқулланди. Уларда замонавий маркетинг стратегиясидан фойдаланиш, ассортимент сиёсатини такомиллаштириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш, фойдаланилмай ётган ишлаб чиқариш майдонларини ва ишлаб чиқаришга алоқадор бўлмаган объектларни сотиш, молиявий ва маъмурий менежментни такомиллаштириш, қўшимча инвестициялар жалб қилиш чора-тадбирлари кўзда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида берилган топшириққа мувофиқ ҳукумат комиссияси томонидан мулкида давлат улуши бўлган иқтисодий ночор ва зарар кўриб ишлаётган корхоналар рўйхатдан ўтказилди ҳамда мулкида давлат улуши бўлган 35 та корхона бўйича банкротлик жараёнини бошлаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасига мулкида давлат улуши мавжуд бўлган истиқболсиз, зарар кўриб ишлаётган корхоналар банкротлиги юзасидан белгиланган тартибда фаол ишларни давом эттириш вазифаси топширилди.

Комиссия мажлисида вазирликлар, идоралар, уюшмалар, давлат акционерлик компаниялари, корхоналар, Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитасининг ҳудудий бошқармалари раҳбарлари қатнашди.

(ЎзА).

Чорвоқ соҳилида...

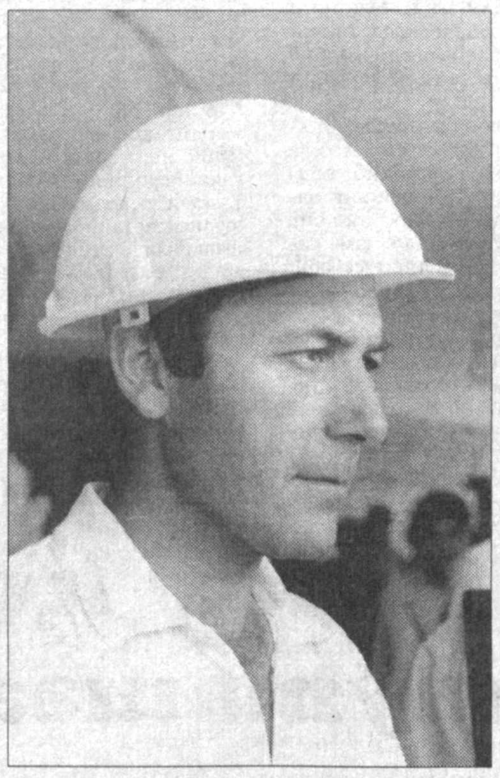

Пойтахт вилоятининг Бўстонлиқ тумани об-ҳавоси бежиз Швейцария иқлимига тенглаштиришмайди. Яқинда яна бир хайрли ишга қўл урилди. Ҳукумат қарорига кўра, шундоқ сув омбори соҳилида «Чорвоқ» деб номланган оромгоҳ қурилиши бошланган эди.

У пойтахтимиз аҳолиси учун мўлжалланган бўлиб, Тошкент шаҳар ҳокимлигининг буюртмаси асосида бунёд этилмоқда. Дам олиш масканининг биринчи мажмуаси учта алоҳида бинодан иборат бўлиб, у ерда бир йўла 274 киши йил давомида ҳордиқ чиқариши мумкин. Иккинчи мажмуа эса 300 кишини қабул қилиш имкониятига эга. Оромгоҳ жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган даражада бўлади.

Айни пайтда қурилишнинг биринчи навбати ниҳоясига етмоқда. Уни қурувчилар мамлакатимиз Мустақиллигининг 11 йиллик байрамига туҳфа қилиш учун бор имкониятларини ишга солмоқдалар. Оромгоҳни бунёд этишда Тошкент шаҳридаги 12-қурилиш трестининг 2-ПМК жамоаси бош пудратчи вазифасини ўтамоқда. Шунингдек, қурилишда Туркиянинг «Апеас» фирмаси ҳам қатнашмоқда.

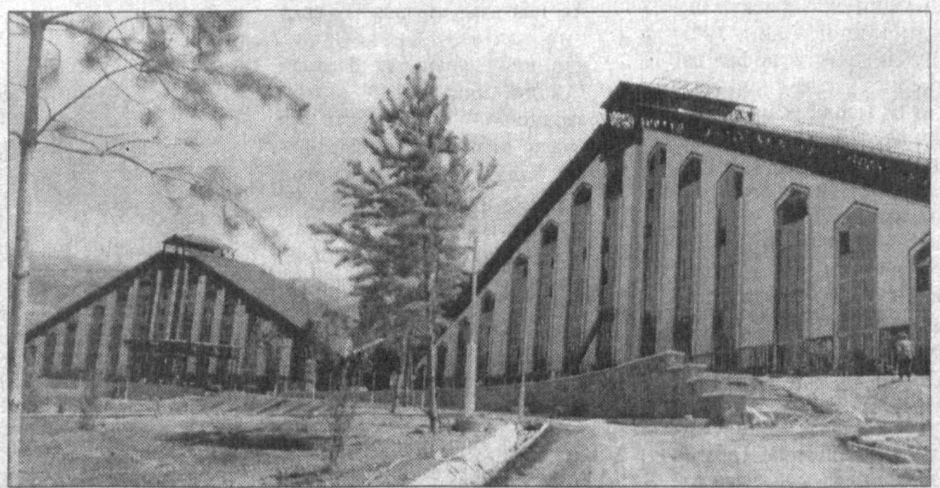

СУРАТЛАРДА: 2-ПМК бош инженери Абдувоҳид Дадамуҳаммедов; оромгоҳнинг умумий кўриниши; дам олиш маскани сув омборига туташиб кетган.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Олий Мажлиснинг IX сессияси олдидан

РЕКЛАМА руҳимизни кўтарсин

Парламентимизнинг 29 август куни очиладиган IX сессияси кун тартибига "Реклама тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси ҳам киритилган. Хўш, қонунга қўшимча ва ўзгартишлар киритишга нималар сабаб бўлди ва бу ўзгартишлар нималардан иборат?

Бизга Олий Мажлис Матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси Ўткир ҲОШИМОВ қуйидагиларни гапириб берди:

— Маълумки, "Реклама тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 1998 йилнинг декабрида қабул қилинган эди. Ўтган вақт мобайнида мамлакатимиз маънавий-ижтимоий ҳаётида бир қанча ижобий ўзгаришлар рўй берди. Бу эса, табиийки, тегишли қонун ҳужжатларига янгича ёндашиш, уларга қўшимчалар ва ўзгартишлар киритишни тақозо этади.

"Реклама тўғрисида"ги қонун ҳам бундан мустасно эмас. Мазкур қонуннинг ижтимоий ва маънавий ҳаётимизнинг турли жабҳаларига бевосита алоқадор жиҳатлари бор. Амалдаги қонунга ўзгартиш ва қўшимча киритишда мана шу жиҳат ҳам ҳисобга олинди. Қонуннинг асосий тушунчаларини англатувчи моддасига товар белгиси, хизмат кўрсатиш белгиси ва технологиялар тўғрисидаги тушунчалар ҳам киритилди. Яъни, реклама деганда фақат маҳсулотнинг ўзини эмас, унинг товар белгисини кўрсатиш ҳам тушунилади. Масалан, бирор телекўрсатув намойиш қилинаётганда экраннинг бир чеккасида айланиб турган бир жуфт тамаки япроғи намойиш этилса, бу ҳам реклама ҳисобланади. Яъни, тамаки маҳсулоти ишлаб чиқарадиган корхона "мен сигаретни реклама қилаётганим йўқ" деб даъво қилолмайди.

Сессия муҳокамасига киритилаётган лойиҳада тамаки ва тамаки маҳсулотлари рекламасини кўп жиҳатдан тақиқлаш назарда тутилаётганини эътиборга олсак, бир қарашда унчалик аҳамиятли бўлиб кўринмаган "товар белгиси" деган тушунчанинг ўзи жиддий маъно ташиши аён бўлади. Яъни, лойиҳада телерадиодастурларда намойиш қилинадиган рекламанинг товуши узиб қўйилган кўрсатув ёки эшиттиришнинг овозидан баланд бўлиши тақиқланади, деб таъкидланган тушунча кўпчиликни қизиқтиради, деб ўйлаймиз.

(Давоми 2-бетда).

Қонунчилик техникасини такомиллаштириш йўлида

Шу йил 7 август куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг ташаббуси билан «Ўзбекистонда демократлаштириш жараёнининг ривожланишига кўмаклашиш» ТАСИС дастури лойиҳаси билан биргаликда «Норматив ҳужжатларни тайёрлашдаги қонунчилик техникаси» мавзуида амалий семинар ўтказилди. Семинарда Олий Мажлис депутатлари, Олий Мажлис Котибиятининг, Адлия вазирлигининг масъул ходимлари, юридик олий ўқув юртларининг вакиллари, шунингдек, ҳуқуқшунос олимлар иштирок этдилар.

Семинар ишчанлик вазиятида, қизиқарли, фикр-мулоҳазаларни қизғин айирбошлаш руҳида ўтди, замонавий техника воситалари қўлланилган ҳолда мавзуга оид махсус слайдлар намойиш этилди. Ривожланган мамлакатлардаги қонун ижодкорлиги амалиёти, шунингдек, Ўзбекистонда норматив ҳужжатларни тайёрлаш техникаси амалий мисоллар асосида муҳокама қилинди.

Ўқинг!

« — Неварам олти ой аввалги "призиб"-да армияга кетиши керак эди...» 2-бет

« — Икки-уч гектар ер олиб, фермерман, деб керилиб юрган ҳам бор...» 3-бет

Ўзбекистон – Япония: ҳамкорликнинг янги боскичи

КИОКО НАКАЯМА:

"ЮРТИНГИЗДАГИ ФАОЛИЯТИМДАН МАМНУНМАН"

Тошкентда Япония ҳукуматининг кичик ҳажмдаги лойиҳаларга беғараз ёрдам дастури доирасидаги грант-шартномаларни имзолаш маросими бўлиб ўтди.

Умумий қиймати қарийб 140 минг АҚШ долларига тенг бўлган бу грантлар пойтахтнинг қатор мактабларини замонавий техникавий анжомлар билан жиҳозлаш ҳамда Тошкентдаги Аёллар ижтимоий мослашув маркази томонидан амалга оширилаётган лойиҳалардан бирини молиялаштиришни назарда тутади.

Грант-шартномаларни имзолаш маросимида Ўзбекистон билан Япония ўртасидаги алоқалар ҳар томонлама ривожланиб бораётганини алоҳида мамнуният билан таъкидланди. Япония ҳукуматининг мамлакатимиздаги қатор соҳаларни ислоҳ қилишда фаол қатнашаётгани бу фикрнинг яққол тасдиғи бўла олади. Ҳамкорлик доирасида, айниқса, таълим ва соғлиқни сақлаш тизимига катта эътибор қаратилаётгани ҳам диққатга сазовордир. Шу кунгача Япония ҳукуматининг ёрдами билан Ўзбекистондаги юздан ортиқ мактаб ва шифохоналар таъмирланиб, энг замонавий техника воситалари билан жиҳозланди.

Грант-шартномаларни имзолаш маросимида иштирок этган Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Киоко Накаяма Ўзбекистондаги дипломатик фаолияти ниҳоясига етганини яна бир бор маълум қилар экан, журналистларга ўтган вақт мобайнида Ўзбекистон билан Япония ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш учун қўлидан келган барча ишни қилганини, юртимиздаги фаолиятидан ғоят мамнунлиги ва халқимиз унинг дилидан алоҳида жой эгаллаганини айтди.

— Ватанимга қайтиш олдидан яна бир савоб ишни амалга оширишга муваффақ бўлганим мамлакатингиздаги меҳнатларим зое кетмаганидан далолатдир. Мен бундан бахтиёрман, — деди Киоко Накаяма.

(ЎзА).

Таассуротлар оламжаҳон

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг шу йил 28-31 июль кунлари Японияга амалга оширган ташрифи Кунчиқар мамлакат жамоатчилиги, илмий доиралари ва оммавий ахборот воситалари вакилларида катта қизиқиш уйғотди.

ҲИРОЯСУ САСАКИ,
Васеда университети профессори:

— Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовга университетимиз Илмий кенгаши қарорига мувофиқ Фахрий докторлик унвонининг берилиши биз учун жуда катта шарафдир.

Шу муносабат билан ўтказилган маросимда қайд этилганидек, Илмий кенгашнинг бу қарори, биринчи навбатда, Ўзбекистонга, халқингизнинг бой маданий ва маънавий меросига нисбатан катта ҳурмат белгиси ҳамда мустақиллик йилларида жамиятингиз ҳаётида эришилган кенг қамровлиислоҳотларнинг эътирофидир. Айни пайтда ушбу қарор Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги сиёсат, иқтисодиёт, маданият, таълим ва гуманитар соҳалардаги ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантиришга қаратилгандир.

Биз Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатингиз ёшларининг таълим олишлари борасидаги жуда катта лойиҳаларни амалга оширилаётганлигининг гувоҳимиз. Ўзбекистонда қўлга киритилган ютуқлар, жумладан, босқичма-босқич амалга оширилаётган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури нафақат республикангизда, балки халқаро миқёсда ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Келажакда Васеда университети ва Ўзбекистон олий ўқув юртлари ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш, хусусан, илмий алоқаларни кенгайтириш, ёшларга таълим бериш борасида ўзаро тажриба алмашиш, шунингдек, муштарак илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш ниятидамиз.

Беруний АЛИМОВ.
"Жаҳон" АА мухбири.
Токио.

Бугуннинг гапи

МИЛЛАТНИ МАЪНАВИЯТ АСРАЙДИ

Китоб ўқиётган одам ўйлайди. Фикрлайди. Мулоҳоза қилади, керак бўлса, атроф-муҳит билан мунозарага киришишга чоғланади — ҳаётда ўз ўрнини топишга уринади. Китобхон халқ ҳақида ҳам шундай хулосага келишимиз мумкин. Саводхон халқнинг жамиятдаги ижтимоий-сиёсий фаоллиги тобора юксалиб боради. Демак, инсон қадр-қиммати улуғланишининг асосий мезони бўлган демократик тамойилларнинг шаклланиши ҳам омма савиясининг баландлиги билан боғлиқдир, деган хулосага келсак, хато қилмаймиз. Қадим Шарқда азалдан «Китобдан яхши ёр бўлмас»лиги таъкидлаб келинган. Китоб инсоннинг, шу жумладан, кишилик жамиятининг ҳам тафаккурини чархлайдиган маънавий куч, камолот сари ундовчи мислсиз қудратдир. Ҳаётда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларни кўриб туришимиз мумкин, турмуш тарзимиздаги ўзгаришларда бевосита иштирок этишимиз ҳам бор гап. Бироқ, ўша ижтимоий-сиёсий эврилишларга нисбатан ақл-шууримиз орқали муносабатда бўла олмасак, онгли равишда ёндошолмасак, энг муҳими, мавжуд ўзгаришлар тафсилотини ақл чиғириғимиздан ўтказа билмасак, саводхонлик бобида гап бўлиш мумкин эмас.

Бугун бирор бир халқ ҳақида эмас, бутун инсоният борасида, унинг тафаккури хусусида бош қотириш мавриди етилганини дунёнинг барча илғор фикрли зиёлилари куйиб-пишиб тушунтира бошлаяптилар — инсониятнинг китобга юз буриши дунё миқёсида муаммога айланиб бормоқда. Айниқса, цивилизациянинг оҳанграбо кўриниши инсониятнинг қалбини сеҳрлай бошлаган ҳозирги илм-фан, тараққиёт асрида жаҳон олимлари, файласуфлари, буюк адиблари, қўйингки, илғор фикрли зиёлилар англаган ҳақиқат шу бўлди — яъники, биз одам болаларининг ҳис-туйғуси, кўнгли, ички маданиятига цивилизациянинг ҳаддан зиёд техникалашган кашфиётлари соя ташлаб қўймоқда. Эзгу ҳислар топталмоқда. Бада-банг мусиқалар, фаҳш ва қотилликни тарғиб қилувчи кинолар, ўта совуққонлик уйғотувчи даҳшат ва разолат манзаралари, детектив «пардаси»га ўралган садизм инсоният руҳиятига салбий таъсир қилмоқда. XXI аср ёш авлоднинг кўзини ана шу йўналишдаги нарсалар очаяпти.

Инсоният бугун ўзини ўзи тарбиялаши, ўз келажагини асраб қолиши учун, энг аввало, одамийликка қайтиши зарур. Улкан адиб ва файласуфларнинг дунё нашрларидаги чиқишлари асосини мана шу оғриқли муаммо ташкил қилади — қандай қилиб бўлмасин, дунё халқларида умуминсоний қадриятлар шаклланиши керак, маданият ва маънавият ер юзи халқларини асраб қолувчи ягона восита эканлиги бот-бот уқтирилаяпти.

Очиғи, оддий бир ижодкор сифатида анчадан бери бундай масалалар менинг ҳам юрагимда тинчлик бермай келаётганди. Истайсизми-йўқми, кабель ТВлардан узатилаётган фильмлар экранда пайдо бўлиши билан оила даврасида ўзимизни қўярга жой тополмай қоламиз. Тан олиш керак, ёшларнинг айримлари қўлидаги усти ялтироқ муқовали бозоргир баъзи китобларни кўриб, «Булар нимани ўқияпти ўзи?» деган хаёлга борасиз, оғринасиз.

Куни кечаги Вазирлар Маҳкамаси қарорини матбуотда ўқиб жуда хурсанд бўлдим. Юртимизда кўпчилик зиёлилар ҳам бундан қувонганига шубҳа қилмайман. Ҳукуматимизнинг «Республикада китоб савдоси тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорини қониқиш билан ўқиб чиқдим. Миллат маънавияти учун қайғурадиган, ўз халқи, келажаги маънавий дунёсини зимистонлик ичра ташлаб қўймайдиган юртда яшаётганимиздан қувондим. Болаларимиз эртаси, уларнинг дунёқарашини асраш, жаҳонда ақл-заковатли миллат сифатида ўз ўрнимизга эга бўлишимиз учун ана шу ўта муҳим ҳужжат имзоланганини ҳис қилдим. Энг муҳими, дунё миқёсида олиб қараганда, миллат тафаккурига эътибор қаратиш бизда, озод Ўзбекистонда давлат сиёсати даражасига кўтарилганлигини мазкур Қарор яна бир карра исботлаб қўйди. Жиддийроқ ўйлаб қарасак, мамлакатда китобхонлик даражасини юксалтиришга йўналтирилган ҳукумат қарори халқимизнинг эртасини ўйлаб қилинаётган юксак инсоний ишнинг амалий кўринишдир. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, одамзот қаёққа кетаяпти, нега биз ўз туйғу-ҳисларимизни цивилизация оёқлари остида эзғиланишига йўл қўйяпмиз, деган дунёнинг илғор фикрли олим ва адибларига қарата, бизда бу борада давлат қайғураяпти, миллат маънавияти давлат ҳимоясига олинди, маънавият бизда сиёсат даражасида, деб қониқиш билан айтишимиз мумкин.

Энди ҳаммаси ўзимизга боғлиқ — Қарордаги кўрсатмалар мутасадди ташкилотлар, мутасадди раҳбарлар томонидан тўла-тўкис амалга оширилишига боғлиқ. Ҳақиқат юзига тик қарайлик; айни дамда бизда ҳам

(Давоми 4-бетда).

"Халқ сўзи" назорат қилади

«ЧИГИТ ҚАДАМАСАК, ТОМОРҚАЛИ БЎЛАМИЗ»

Газетамизнинг шу йилги 28 май сонида "Чигит қадамасак, томорқали бўламиз" сарлавҳали мақола чоп этилганди. Унда Жиззах вилоятидаги айрим фермер хўжаликлари ўзларига ажратилган ер майдонларидан самарали ва ўринли фойдалана олмаётганликлари танқид қилинганди.

ИЖАРА ШАРТНОМАСИ БЕКОР БЎЛДИ

Шу муносабат билан яқинда вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари **Р. ЕСЕНҚУЛОВ**дан расмий жавоб олдик. У кишининг таъкидлашича, мақола Зарбдор тумани ҳокимлигининг кенгайтирилган йиғилишида атрофлича кўриб чиқилган. Газетада номлари тилга олинган "Тулпор", "Бахт — С" фермер хўжаликлари, ҳақиқатан ҳам, ўз тасарруфларидаги экинзорлардан рисоладагидек фойдаланмаганликлари тасдиқланган. Оқибатда, вилоят хўжалик судининг қарорига кўра, уларнинг ер ижара шартномалари бекор қилиниб, фермерлик фаолиятлари тўхтатилган. Зироат майдонлари хўжаликларга қайтарилган.

Худди шундай чоралар Пахтакор туманидаги "Шоҳмурод", "Муборак", "Омонтур", Мирзачўл туманидаги "Сатсапар", Арнасой туманидаги "Назарбек", "Нушкент", Зафаробод туманидаги "Қўйтош", "Нуролма", Зомин туманидаги "Барҳаёт-Норбой" фермер хўжаликларига нисбатан ҳам қўлланилган. Келгусида юқоридаги янглиғ салбий ҳолатлар такрорланишининг олдини олиш мақсадида зарур тадбирлар белгиланган.

ТАШРИФ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Америка Олий ислом кенгаши раиси Шайх Муҳаммад Ҳишом Қаббоний 7 август куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитада бўлди.

Учрашувда қўмита раиси Шоазим Миноваров ҳукуматимиз томонидан дин ишларига қаратилаётган эътибор, юртимиздаги виждон эркинлиги ҳақида сўзлади.

Шу куни меҳмонлар Ўзбекистон мусулмонлари идорасига ҳам ташриф буюрди. Шайх Қаббоний ушбу делегациянинг ташрифи Ўзбекистон билан АҚШ халқлари ўртасидаги биродарлик алоқаларини янада кенгайтиришдек эзгу мақсадга хизмат қилишини қайд этди.

(ЎзА).

ИСТИҚЛОЛНИНГ 11 КОШОНАСИ

«Ватаним — борим!» деб қасамёд қилдим...

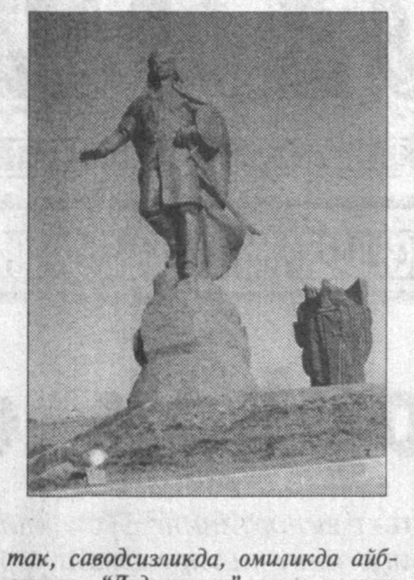

Дадамнинг телефондаги суҳбатидан:

— ... Қишлоққа қачон келасан, болам. Онанг, ука-сингилларинг соғиниб қолди-ку. Ўзимдан сўрасанг, неварамни кўпроқ қўмсаяпман. Бундоқ олиб келай ҳам демайсан.

— Ўтиш даврида журналистларнинг ҳам иши кўпайиб кетар экан-да, дада. Ҳар куни бир янгилик, оламшумул воқеалар содир бўлади денг.

— Мустақилликдан кейинги янгиликлар ҳақида ёзмоқчи бўлсанг, ўзимизда ҳам кўп улар. Икки кунга келсанг ҳам, дийдорлашардик, бирор нарса ёзиб кетардинг...

— Ҳозир боролмайман. Сабаби — яқинда Қуролли Кучларимизнинг жанговар ўқув-машқлари бошланади. Ана шу жараённи газетамизда ёритиш учун хизмат сафарига кетишим керак.

— Ҳа-а, армия, аскарлар ҳақида ёзаман, дегин. Унда тағинам кепкетишинг зарур. Хабаринг бордир, Урганч шаҳрининг қоқ марказида Жалолиддин Мангубердининг салобатли ҳайкали ўрнатилди. Унинг олисларга тикилган қатъий нигоҳи, Ватанга қалқон кўкраги, душманларни тиркираттан дубулғасининг маҳобатини ҳис қилиб кетсанг, ёмон бўлмайди, назаримда. Истиқлолнинг чинакам кошонаси, юрт қудратининг, салоҳиятининг рамзи дейсан. Энг муҳими, унинг танатанали очилиш маросимига Президентимизнинг ўзлари келдилар. Жалолиддиннинг мардлиги, ватанпарварлик хислатларини ёшларга сингдириш ҳақида илиқ фикрлар билдирилди. Ҳозирги армиямизда хизмат қилаётганлар ана шу ёвқур бобомизнинг жасур фарзандлари-да асли.

* * *

«Биз чинакам ватанпарварлар, ўз ишининг малакали мутахассисларидан иборат профессионал армия барпо этиш йўлидан дадил бормоқдамиз».

Ўзбекистон Қуролли Кучлари Олий Бош Қўмондонининг қатъий фикри ана шундай. Зеро, бугунги халқаро аҳвол, минтақамиздаги вазият армиямиз олдига янги ва янада масъулиятли вазифаларни қўймоқда. Бу эса ўз навбатида соҳани тубдан ислоҳ этиш, барча зарур қурол-яроғ ва техника воситалари билан таъминланган, тезкор, жанговар қобилияти юқори, ихчам, юксак профессионал тайёргарликка эга бўлган армияни шакллантиришни тақозо этаётир.

Хўш, профессионал армия ўзи нима дегани? Кам сонли дейилишининг замирида қандай маъно-мазмун мужассам?

Тарихдан маълумки, юртимизнинг бошига оғир, синовли кунлар тушганда унинг озодлиги, осойишталигини ҳимоя қилишга қодир мард фарзандлар кўкрагини қалқон қилиб ёвга қарши чиққан. Ватан байроғини ўпган ўғлонлар, дея таърифлайди шоирлар уларни. Мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси ана шундай жасоратга тайёр бугун. Аммо ҳозирги даврда кўп сонли армия ўзини оқламайди. Аксинча, ҳар қандай шароитда тезкор ҳаракат қила оладиган ҳарбий бўлинмалар зарур. Профессионал армиянинг энг дастлабки талаби ҳам шу. Президентимизнинг "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари бошқарув органлари тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони, "Мудофаа тўғрисида"ги қонун, Ҳарбий доктринада кўрсатилган ҳарбий қурилиш, армиянинг ҳимоя қобилиятини мустаҳкамлаш масалаларига янгича ёндошув мазкур жараённинг ҳуқуқий асоси бўлса, кейинги икки-уч йил ичида энг муҳим йўналишлар бўйича ҳарбий округлар тузилгани, ҳарбий қисм ва муассасаларнинг қайта жойлаштирилгани профессионал армия талабининг амалдаги кўринишидир. Йирик бўлинмалар ўрнида ҳар қандай мураккаб вазиятда ҳаракат қила оладиган, тезкор ва ҳозиржавоб гуруҳ, взвод, батальон ҳамда бригадалар ташкил этилганини назарда тутаяпмиз, албатта.

Кечаги ва бугунги ҳаётни, аввалги ва ҳозирги вазиятни солиштирган киши давр қанчалик шиддат билан ўзгараётганини илғаши қийин эмас. Дунёда глобаллашув, интеграциялашув каби йирик жараёнлар кечмоқда. Демак, барча соҳадаги тадбир-тадорикларимиз ана шу ўзгаришлар талабига мувофиқ ва мос бўлмоғи лозим. Армиямизнинг ихчам ва профессионал шаклга келтирилаётганининг боиси шундаки, ғалаба қўшиннинг сони билан эмас, балки жангчининг мардлиги, ирода ва матонати, жанговар маҳорати билан қўлга киритилиши амалда исботланган. Буни Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур каби буюк саркардалар фаолиятида ҳам кўриш мумкин. Ўзбекистон ишончли Қуролли Кучларга эга. Ўз сарҳадларининг дахлсизлигини ўзининг кучи билан ҳимоя қила олади. Юртнинг азамат йигитлари Ватанимизнинг беғубор осмонини, осуда ҳаётини асрашга, оналаримиз, опа-сингилларимиз, фарзандларимиз келажагини фидойилик билан қўриқлашга шай туришибди.

- Мангубердидан меросдир мардлик
- Ватан байроғини ўпганлар
- Профессионал армиянинг ҳуқуқий асоси
- Энг муҳими — онгдаги ўзгариш
- Ҳарбий хизмат — ҳаёт мактаби

Ҳарбий ислоҳотлар самараси ўлароқ, Ўзбекистон ўзининг профессионал армиясини шакллантираяпти, дедик. Шу ўринда бир нарсани айтиш кераккки, бу ислоҳотлар бунёдкорлик характерига эга. Унинг мақсад-мазмуни инсон учун ғамхўрлик қилишга йўналтирилган. "Марказий Осиё батальони" ҳарбий ўқув-машқлари рамзининг ўртасига Ҳумо қуши тасвири туширилганининг ўзи соҳадаги ўзгаришлар мазмун-моҳияти тинчлик ва фаровонликка қаратилганини акс эттиради.

Жанговар қобилиятни юксак даражага кўтариш деганда, биз Ватан мудофаасига қодирлик, ҳарбий хизмат обрўсини юксалтиришни тушунамиз. Бу борада тўғри йўл танланганлиги Мудофаа вазирлиги, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмита ва Ички ишлар вазирлиги таркибидаги қисм ва бўлинмаларнинг биргаликдаги жанговар ҳаракатларида яққол намоён бўлади. Уларнинг фаолиятини юқоридаги Фармонга биноан ташкил этилган Қуролли Кучлар бирлашган штаби мувофиқлаштириб туради. Шунингдек, Штаб қисм ва бўлинмалар шахсий таркибининг жанговар шайлигини, амалга ошириладиган тарбиявий ишларда маънавий-руҳий тайёргарликка алоҳида эътибор берилишини назорат қилиб боради.

Яна бир муҳим масала бу — ҳарбий таълим тизимининг тубдан ислоҳ қилинаётгани, офицер ва сержантларнинг хорижда малака ошириши таъминланаётганидир. Чунки армиянинг қанчалик профессионал мақомга эга бўлиши ҳарбий кадрларнинг интеллектуал савиясига кўп жиҳатдан боғлиқ. Бундай малакали кадрлар Қуролли Кучлар академияси, Тошкент умумқўшин командирлари, Самарқанд автомобилчи командир-муҳандислар, Чирчиқ танкчи командир-муҳандислар, Жиззах авиация олий ҳарбий билим юртларида тайёрланмоқда.

1994 йилнинг май ойида Ўзбекистон НАТОнинг "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастурига қўшилди.

"Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури асосида НАТО билан ҳамкорлик қилиш ҳарбий-сиёсий воқеалардан хабардор бўлиб туриш, бу уюшма доирасида амалга оширилаётган тадқиқотлар ва ишланмалардан баҳраманд бўлиш учун имкон беради. Жумладан, ҳарбий бўлинмаларнинг биргаликдаги машқларида қатнашиш мумкин бўлади. Буларнинг бари қисмларимизнинг жанговар тайёргарлигини кўтаришга, илғор жанговар тажрибаларни ўрганиш, яъни пировардида мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини юксалтиришга ёрдам беради".

("Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" китобидан).

Ўзимга ўзим савол бераман: Ўзбекистон Республикасининг "Мудофаа тўғрисида"ги Қонунида нималар ўз аксини топган? Ҳарбий доктринасида-чи? Мамлакатимиз қўшинлари қандай турларга бўлинган?

Даставвал шуни таъкидлаш лозимки, мазкур қонунда Ўзбекистон Республикасининг ҳудудий яхлитлигини, мустақиллигини ҳимоя қилиш ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчи эканлиги белгилаб берилган. Шунингдек, унда мудофаа соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий тамойиллари ўз аксини топган. 1995 йилнинг 30 августида Олий Мажлис томонидан қабул қилинган Ҳарбий доктринада эса ҳарбий фаолият ҳамда ҳарбий қурилишнинг йўналишлари ифодаланган. Бизнинг Доктринамиз давлат ташкилотлари ва ҳарбий кадрлар учун мажбурий ҳисобланган назария ҳамда амалиётнинг расман қабул қилинган қоидаларини акс эттирган.

Қуролли Кучларимизнинг асосини қуйидаги қўшинлар турлари ташкил қилади: қуруқликдаги қўшинлар, ҳарбий ҳаво кучлари, ҳарбий ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари, махсус ва қурувчи-муҳандислик қўшинлари, миллий гвардия. Шунингдек, чегара, ички ва қоровул қўшинларининг бўлинмалари ҳам армиямизнинг ажралмас қисмидир.

Юртдошларимизнинг биридан сўраб кўрдик:

— Мамлакатимизга қандай армия керак?

— Кучли!!! Сони кўп бўлиши шарт эмас. Тўртовлон тугал бўлса, унмаганин ундирар, дейишган боболаримиз. Олтовлон-чи? Агар жипслик, аҳиллик бўлмаса, оғзидагини олдиради.

— Ўзингиз ҳарбий хизматда бўлганмисиз?

— Йўқ.

— Нима учун? Ахир гапларингиз...

— Ота-онам темир тобутда қайтиб келишимни хоҳлашмаган.

— Афғонистонга жўнатишаётганмиди?

— Ҳа, йўқ. У пайтлари "союз"нинг ичида хизмат қилиб ҳам темир тобутда қайтаётганлар кўп эди. "Груз-200"нинг алами кўплаб қалбларни жароҳатлаган.

— Қандай қилиб қолгансиз армиядан?

— Дадам уйдаги сигирни сотиб, пулини керакли одамга олиб бориб берган. Тамом-вассалом.

Бизнинг маълумот: *Олис юртларга хизматга чақирилган Ўзбекистон ўғлонларининг ўз Ватанига тобутда қайтиб келганлари кўпчиликни ташкил қилади. Биргина 1989 йилда бу рақам 430 нафарга етган. 1990 йилнинг атиги олти ойида эса яна 300 га яқин ўзбек хонадонига ана шундай тобутлар келган. Собиқ иттифоқ бўйича ҳарбийга энг кўп чақирилган йигитлар айнан бизнинг Ўзбекистондан бўлиб (ҳар йили 320 мингга яқин), уларнинг аксар қисми қурилиш батальонларига жалб қилинган. Устига устак, саводсизликда, омиликда айбланган. "Дедовшина" отлиғ иллат туфайли қанча йигитлар мажруҳ бўлиб қайтмади, дейсиз. Шукурки, 1991 йилнинг сентябрида порлаган эрк қуёши буларнинг ҳаммасига чек қўйди. Энди бировнинг манфаати учун хизмат қилмаймиз. Энди бировнинг юртида қор кечиб, камситилмаймиз.*

Ўзбекистоннинг ўз армиясига эга бўлиш жараёни осон кечгани йўқ. Гарчи 1991 йилнинг октябрида 12 нафар офицер ва 3 нафар ходимдан иборат Мудофаа вазирлиги ташкил қилинган бўлса-да, ҳали Тошкентда генерал Кондратьев бошчилигидаги Туркистон ҳарбий округи фаолият кўрсатарди. "Марказ" мудофаа вазири Шапочников эса МУСТАҚИЛЛИК тўғрисидаги ҳар қандай хабарни қиличини қайраб қарши олиши ойдек равшан эди. Шундай бир вазиятда мустақил Қуролли Кучларнинг тузилиши ёхуд мазкур округ таркибидаги қўшинларнинг Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ихтиёрига ўтказилиши жуда катта шижоат ва мардлик намунаси бўлганди. Бундай иродани она халқининг озодлиги ва тинчлигини ҳамма нарсадан устун қўювчи кишигина намойиш этиши мумкин эди, холос.

Мудофаа вазирлиги ташкил бўлгани билан ўша пайтда ҳали унинг на Қуролли Кучлари, на ҳарбий техникаси ва на қурол-аслаҳаси бор эди. Шунинг учун ҳам Туркистон ҳарбий округи билан ўта эҳтиёткорона муносабатта бўлинди. Озод Аббосхўжаевнинг ёзишича, Президент мудофаа вазирига қуйидаги вазифаларни босиқлик билан, қон тўкилишига йўл қўймасдан бажаришни топширган: ҳарбий комиссариатларни республика ихтиёрига ўтказиш ва собиқ иттифоқ армиясига аскар юборишни тўхтатиш, олисда хизмат қилаётган ўзбекистонлик аскар ва офицерларни республикага қайтариб келиш, мамлакатимиз ҳудудида жойлашган барча ҳарбий қисмларни республика тасарруфига ўтказиш. Бу жараён мудофаа қудратини оширишнинг, мамлакат дахлсизлигини таъминлашнинг чуқур ўйланган йўл-йўриғи эди.

Мана бу суҳбатни тинглаб кўринг:

— Мудофаа бўлимининг олдида нима қилиб турибсиз, отахон?

— Э, сўрама, болам. Неварам олти ой аввалги "призиб"да армияга кетиши керак эди. У-бу деб қолдиришди. Шунга "военком"ига кирмоқчиман. Бу сафар қолдиришмасин. Ҳақиқий йигит бўлиб келадида, армиядан.

— Нимага олишмаяпти неварангизни?

— Бўйи са-ал пастроқмиш.

— Олишмаса қайтага яхши эмасми? Бағрингизда юради.

— Йўқ, болам. Ҳарбий ҳаётни кўрсин. Ҳозир Ўзбекистонда хизмат қилса. Хавотир оладиган жойим йўқ. Мана, куни кеча қўшнимнинг ўғли хизматдан келди. Бир ажойиб, хушрўй йигит бўлибди.

Туман ёки шаҳар мудофаа бўлимларининг чақирув пунктларида кўрикдан ўтаётган ёшларнинг нигоҳини кузатганмисиз ҳеч. Ёниб туради-я! Сабаби — у шу юртга ўғлонлигидан, элнинг осойишталигини қўриқлашга қодирлигидан ғурур туйган бўлади кўнглида. Кўзидаги ўт ана ўша ифтихор нишонасидир, онгидаги ўзгариш мевасидир.

* * *

Дадам билан дийдорлашгандаги гурунгдан:

— Мангубердини кўрдингми, болам?

— Жалолиддинни ҳам, унинг авлодлари қандай жанговар шайликка эга эканлигини ҳам кўриб келдим.

— Юртимиз тинчлиги ишончли қўлларда, деб бехавотир яшасак, бўларканми?

— Албатта-да, уларнинг кўзлари лочинни, юраги шерни, иродаси метинни эслатади. Тош келса — кемирамиз, сув келса — симирамиз, дейишади. Қурол-яроғларини айтинг, ўта замонавий, худди Голливуд кинолларидагидек. Мамлакатимиз осойишталиги, бахтли келажагини асраш, уни ёвуз кучлардан ҳимоя қилишдек масъулиятли ва шарафли вазифани сидқидилдан бажаришаяпти азаматлар. Уларнинг ўзига хос шиор қилиб ёдлаган сатрлари ёдимда қолди:

Онам деб — орим деб,
қасамёд қилдим,
Ватаним — борим, деб
қасамёд қилдим,
Ҳурлигим — шоним, деб
қасамёд қилдим.
Йигитлик камарин боғладим, она,
Умрни мардликка чоғладим, она.

Озод РАЖАБОВ.

РЕКЛАМА руҳимизни кўтарсин

(Давоми. Боши 1-бетда).

Эътибор берган бўлсангиз, кўп ҳолларда рекламалар шу қадар баланд товушда, шовқин-сурон билан эълон қилинадики, беихтиёр томошабин ёки тингловчининг ғашини келтиради. Бу — истеъмолчининг ҳуқуқини поймол қилиш ҳисобланади. Реклама томошабин ёки тингловчининг асабини қақшатиши, тинчини бузиб соғлиғига салбий таъсир қилиши мумкин эмас.

Янги лойиҳада ташқи рекламани хоҳлаган жойда пала-партиш ўрнатиб ташлаш каби ҳолатларнинг олдини олишга қаратилган бир қанча тушунчалар ҳам киритилмоқда. Бунинг сабаби, афсуски, ҳозир ташқи рекламани йўл белгилари ва светофорларга, уларнинг тиргаклари ва бошқа қурилмаларга ўрнатиш ҳолатлари учраб турибди. Бу эса транспорт ҳаракатига хавф туғдириши мумкин.

Мазкур лойиҳа депутатлар томонидан қабул қилинса, бундай қонунбузарлар муайян миқдорда жарима тўлашга мажбур бўладилар.

Лойиҳада қуввати 28 даражагача бўлган алкоголь ичимликлар рекламасини чеклашга оид бир қанча янги тушунчалар ҳам киритилган. Тамаки ва тамаки маҳсулотлари рекламасини чеклашга оид тушунчалар, айниқса, муҳим ва улар жамоатчилик томонидан маъқулланади деб умид қиламиз. Амалдаги қонунда ҳам бундай маҳсулотлар рекламасини чеклашга оид нормалар бор эди. Масалан, телерадиода сигарет рекламаси соат 22.00 дан эрталаб соат 7.00 гача берилиши мумкинлиги. Бундай рекламалар газета ва журналларнинг биринчи саҳифаларида ёритилиши тақиқланиши белгилаб қўйилганди. Янги лойиҳада эса тамаки ва тамаки маҳсулотлари рекламасини деярли тўлиқ тақиқлаш назарда тутилган. Унга биноан, тамаки ва тамаки маҳсулотлари рекламасини газета ва журналларда, телевидение ва радиода, умумий фойдаланишдаги йўловчи транспорт воситаларининг ҳаммасида ҳар қандай кўринишда тарқатиш тақиқланади. Яъни, тамаки ва тамаки маҳсулотлари рекламаси амалда ман этилади.

Бизнингча, бу, биринчидан, фуқаронинг саломатлиги, айниқса, соғлом авлод тарбиясига ижобий таъсир қиладиган ҳолат бўлса, иккинчидан, Ўзбекистон жаҳон ҳамжамияти орасида ўзига хос ўрин тутиши, барча билан тенг мамлакат эканлиги яна бир бор намойиш этилади.

Бугунги кунда дунёнинг талай мамлакатлари, жумладан, Франция, Норвегия, Италия, Австралия, Янги Зеландия, Туркия ва бошқа жойларда тамаки рекламаси тақиқланган.

Янги қонун лойиҳаси кенг жамоатчилик манфаатини ҳимоя қилади ва ҳурматли депутатларимиз томонидан қўллаб-қувватланади, деб умид қиламиз.

«Халқ сўзи» мухбири Салим ДОНИЁРОВ ёзиб олди.

Икки қирғоқ туташганда...

Амударёнинг ўнгида Тўрткўл, сўлида Ҳазорасп. Аслида азал-азалдан бу ерда бир эл-улус қуда-анда, қариндош-уруғ бўлиб яшаб келади. Ҳар икки қирғоқ аҳолиси ҳам она дарёдан сув ичади. Мустақиллик шарофати билан бу икки қирғоқ аҳолисининг узоғи яқин, мушкули осон бўладиган бўлди. Икки туманни туташтирувчи кўприк қурилишининг бошлангани бунга имкон яратади. Қурилажак кўприкдан нафақат автомобиллар, балки темир йўл ўтказиш ҳам кўзда тутилган. Кўприк қурилишида Туямўйин сув қурилиши ҳиссадорлик жамияти бунёдкорлари ҳам алоҳида ибрат кўрсатишаётир.

СУРАТЛАРДА: автоскрейпер ҳайдовчилари И.Хўжаев ва З. Бобоев; кўприк қурилишидан лавҳа.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

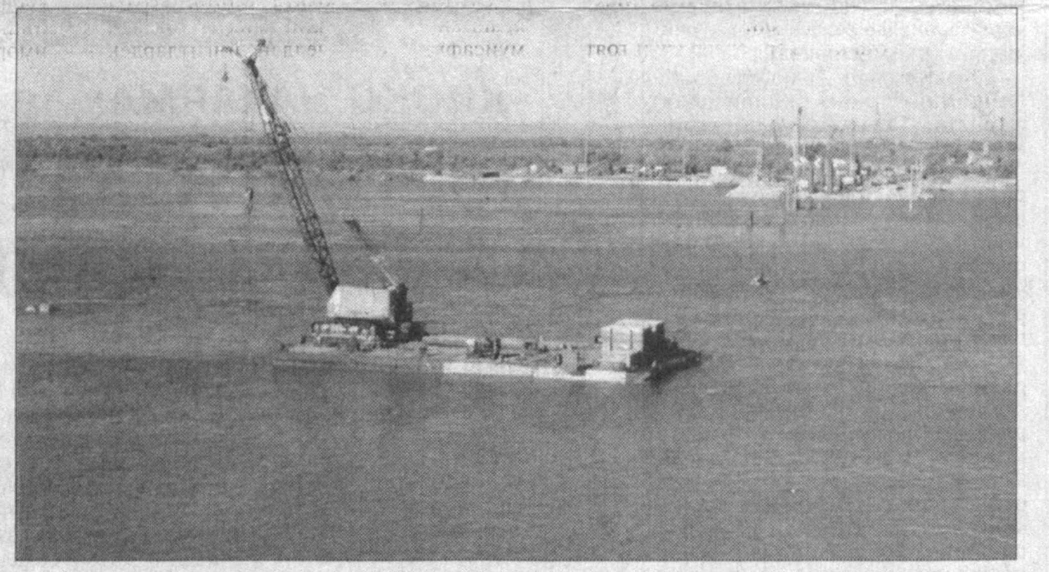

Долзарб мавзуда суҳбат

ОМОНАТ —

«Халқ сўзи» мухбири саволларига Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Тижорат банкларига лицензиялар бериш ва улар фаолиятини тартибга солиш департаменти директори, иқтисод фанлари магистри С.АБДУЛЛАЕВ жавоб беради

— Сайдулло Фарҳодбекович, бугунги кунда оммавий ахборот воситаларида банклар томонидан аҳолидан омонатларга пул маблағларини фоиз тўлаш шарти билан қабул қилиш юзасидан кўплаб эълонлар бериб борилмоқда. Айтингчи, банкка пул маблағларини омонатга қўйган омонатчи қандай манфаат кўриши мумкин?

—Одатда ҳар бир инсон ҳалол меҳнати эвазига топган даромадининг ўз эҳтиёжидан ортиқча қисмини оқилона жойлаштирган ҳолда унинг бут сақланишини ҳамда ана шу маблағдан муайян миқдорда даромад олишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Бу мақсаднинг қанчалик рўёбга чиқиши эса кўп жиҳатдан банклар фаолиятига боғлиқдир.

Бошқача айтганда, банклар аҳолининг бўш пул маблағларини қабул қилиб олиб, уни дахлсиз сақлайдиган ва маблағ эгасига қўшимча кафолатланган даромад берадиган молиявий муассасалардир. Бу борада улар аҳолига турли хил замонавий хизматларни таклиф қилиб келмоқдалар. Айниқса, банклар томонидан таклиф қилинаётган омонат турларининг хилма-хиллиги, омонатлар бўйича даромад фоизларининг омонатчилар манфаатларидан келиб чиқиб, инфляцияни эътиборга олган ҳолда белгиланиши ва улар учун яратилган шароитларнинг қулайлиги муҳим аҳамият касб этмоқда. Бугунги кунда республикамизда мавжуд тижорат банклари аҳолининг муддатли омонатлари бўйича 40-60 фоиз миқдорида даромадлар тўлаб бораётгани фикримизнинг тасдиғидир.

Аслида омонатчи томонидан бўш пул маблағларининг банкда сақланиши — бу «Пулни пул топади» деган қоиданинг амалдаги ифодасидир. Яъни, банкка пул қўйган омонатчи банк томонидан тўланадиган фоиз даромадини олиш имкониятига эга бўлади. Бу эса омонатчилар учун даромад манбаи бўлиб хизмат қилади.

— Шу ўринда бўш пул маблағларини банкда ва банкдан ташқарида сақлашнинг ижобий ва салбий натижалари тўғрисида ҳам тушунча бериб ўтсангиз.

— Энг аввало, шуни қайд этиб ўтиш лозимки, амалдаги қонунчиликка асосан, омонатчиларнинг банкка қўйган пул маблағлари миқдори ва омонатчилар ҳисоб рақамларидаги пул маблағлари ҳаракатининг сир сақланиши кафолатланган. Ушбу маблағлар тўғрисидаги маълумотлар фақатгина омонатчининг ўзига берилади.

Асосийси, эҳтиёждан ортиқча пулни банкка омонатга қўйиб сақлаш унинг вақт ўтиши билан қадрсизланиши ва бошқа кўзда тутилмаган хатарлардан сақлашнинг энг мақбул йўли ҳисобланади. Агар пул банкдан ташқарида ишлатилмай, бекор ётса ёки бирон-бир мақсад учун сарфланмаса, у фойда келтирмайди. Ва ўз навбатида пулнинг сотиб олиш қобилияти йўқолиб боради. Шу билан бирга, пировардида пул эгаси пулни банкка қўйиш, тегишли фоиз даромадини олиш имкониятидан маҳрум бўлади.

Очиқроқ қилиб айтганда, ишлатилмай ётган пул маблағлари нафақат унинг эгаси, балки мамлакат иқтисодиёти учун ҳам бирон-бир наф келтирмайди.

Сир эмас, ҳали ҳам кўпчилик одамлар «ўзбекчилик» деб, «Фарзандларимга уй-жой қураман, тўй ёки маърака учун асқотиб қолар» деган умидда жамғарган пул маблағларини банкда сақламасдан, уйда, аниқроғи, «ёстиқ»нинг ичида сақлаб келишаяпти. Ваҳоланки, бу тоифадаги шахслар бир оддий ҳақиқатни тушуниб етмаяптилар. Ахир, инфляция натижасида пул маблағларининг сотиб олиш қобилияти пасайиб боради-ку! Бозор иқтисодиёти шароитида, ҳар бир давлатнинг ривожланиш даражасидан қатъи назар, инфляция туфайли унинг миллий валютаси харид қувватининг камайиши аён-ку! Қолаверса, инфляция даражасини ҳисобга олмай туриб, пул маблағларини банкка омонатга қўймасдан, юқорида қайд этганимиздек, уйда сақлаган омонатчилар охир-оқибатда «куйиб» қолиши ҳам ҳақиқатдир! Мисол учун, ҳисоб-китобларга кўра, 1 миллион сўм жамғармаси бўлган киши ушбу маблағни уйда сақлаган бўлса, 1999 йилда инфляция

Замонамиз қаҳрамонлари

Дийдорлашув

Эл ризқу рўзини деҳқон яратар,
Тирикчилик учун имкон яратар.
Ердан олтин олиб, ердан дур олиб,
Жавоҳир донидан хирмон яратар.

Барот БОЙҚОБИЛОВ

Байтқўрғон саркори

Қибрай тумани ҳокимлигининг ойнаванд биноси Тошкент — Чирчиқ катта йўлининг ёқасида, сўлим бир боғ қўйнида жойлашган. Осмон тиниқ. Қуёш уфқдан бош кўтариб, жилмайиб борлиққа — бепоён қир-адирлар, яшил далаларга ёғду сочарди. Соат эрталаб еттига яқинлашаётган бўлса-да, ҳоким қабулхонаси гавжум. Шу топда туман ҳокими Сайидхўжа Тошхўжаев шаҳарда бўладиган йиғинга шошилаётганди. Шу боис ҳоким билан суҳбатимиз жуда қисқа бўлди:

— Фермер Қурбон ота ҳақида фикрингизни билмоқчи эдик.

— Қурбон ота асл деҳқон, — деди ҳоким фахр ва ғурур билан. — У киши замон тадбиркори. Осмондан чалпак ёғишини кутмайди. Ердан ризқу рўз — насиба ундиради. Янгиликка ўч. Бозори чаққон — маҳсулотлари талаш...

У бир оз ўйланиб турди-да, сўзини якунлади:

— Кошки, туманимизда Қурбон ота каби фермерлардан кўпроқ бўлса...

Суҳбатдошимиз зимдан хўрсиниб қўйди. Биз унинг «кошки» дея бошлаган сўзида катта орзу борлигини билдик.

Байтқўрғон қишлоғига бораётганингизда сизга завқ бағишлаган нарса йўл чеккаларида янги қурилган замонавий — ёруғ уйлар, дарвозалари ланг очиқ мевазор ҳовлилар.

— Ўтган йили 43 миллион сўмлик даромад олдик, — дейди Қурбон ота. — Йўл солиғига қарийб етти юз минг тўладик.

Икки тегирмон суви чайқалиб, шошиб оқиб турган зилол ариқнинг ўнг бети Қурбон фермер ерлари, чап томони ширкат хўжалигининг 8-бригадаси экин майдонлари. Қўшни ерлари ҳувиллаб ётибди. Фермер хўжалигида эса иш қизғин: бир томонда карам узилаяпти, бир ёнда қизил лавлаги, сабзи кovланаяпти. Аёллар, болалар янги ковланган картошкаларни қоплашаяпти. Қўл-қўлга тегмайди. Йўлни чангитиб, юк машиналари келиб-кетаяпти. Маҳсулотлар бозори чаққон.

Қурбон ота кўп фермерлар учун ғоят мушкул бўлган муаммони оқилона ҳал этган. Яъни, маҳсулотларини кимга сотай демайди, харидор қидирмайди. Талабгорнинг ўзи далага келиб, керакли маҳсулотларни муддатида олиб кетади.

Тадбиркор фермер яқин-олисдаги ўн саккизта ташкилот билан йил бошида 30 миллион сўмлик шартномалар тузган. Харидор кечқурун нима кераклиги ҳақида буюртма юборади, фермер уларни айтган вақтига тахт қилиб қўяди. Бугунгача салкам ўн миллион сўмлик маҳсулот сотилди.

Шовуллаб оқиб турган ариқ ёқасида, дарахтлар соясида омонатгина сўрилар қўйилган, шолча, кўрпача ёзилган. Фермер хўжалиги аъзоларининг дам олиш жойи ҳозирча шундай. Чунки бугун фермер ўз ҳузур-ҳаловати, роҳатини эмас, балки кўпроқ маҳсулот етиштиришни ўйлаяпти, бозорни арзон қилишни орзу қилаяпти.

(Давоми. Боши 6 август сонида).

— Йигирма икки гектар ерим бор, — деди Қурбон отанинг кенжа ўғли Нажмиддин. — Ярмига буғдой сепгандик. Ширкатчилардан мўлроқ ҳосил йиғиб олдик. Ярмини давлатга бердик, ярмини олиб қолдик.

— Нима қийнади?

— Комбайн келиши қийин бўлди. Хизматига катта пул тўладик. Тракторимиз, прицепимиз, мола, чизеллар бор. Дадам пресслагич сотиб олиш учун елиб-югуриб юрибдилар.

— Сиз фермер бўлганингиздан, дадангиз ёнида юрганингиздан мамнунмисиз? Ёки бошқа орзуларингиз борми?

— Мен танлаган йўлимдан хурсандман. Ҳамма нарсамиз етарли...

— Дадангизнинг қайси хислатларига ҳавас қиласиз?

— Икки хислатларига ҳеч етолмайман. Ниҳоятда ҳаракатчанлар. Бир жойда тўхтаб қолсанг, кўлмак бўласан, дейдилар. Бизда иш эрталабдан кечгача! Дадам эрта саҳар — соат тўрт бўлмай далага келиб оладилар. Ҳаммамиздан кеч уйга қайтадилар. Кетмон чопишларига етиб бўлмайди. Мих қоқишларига қойил қоламан. Байтқўрғон қишлоғидаги уйларнинг ярмидан кўпи, хўжаликдаги иморатларнинг тўқсон фоизи дадамнинг қўлидан чиққан. Иккинчи ҳавас қилганим — дадам катта-кичик билан самимий гаплашиб, уларга тез қовушиб кетадилар. Ўзларига эргаштириб оладилар. Ҳов, даладаги аёлни кўраяпсизми, Инобат Жабборова. Отам унга фермерликни ўргатганлар. Ҳозир ишлари яхши. Устоздан хурсанд. Чап томондаги ерлар пудратчиларники. Бизнинг аъзоларимиз ҳар ойнинг олтинчи куни 25-30 минг сўмдан маош олишганда, уларнинг оғзидан суви оқади... Ана, дадам ҳам келиб қолдилар. Қолган гапни ўзларидан эшитарсиз...

Буғдоймағиз юзига оппоқ соқол ярашган, ўрта бўйли, миқти гавдали мўйсафид велосипеддан йигитлардек сакраб тушди. Кирза этиклари чангини қоқиб, муздек ариқ сувига қўлларини ювиб, биз билан сўрашди, эски қадрдонлардек суҳбатни қиздириб юборди:

— Икки-уч гектар ер олиб, фермерман, деб керилиб юрганлар ҳам бор, — дейди Қурбон ота. — Фермернинг камида эллик гектар ери бўлиши керак. Шунда унинг техника сотиб олишга пули етади, катта-катта қурилишларга қурби келади. Шу маънода биз ҳам ярим фермермиз. 22 гектар еримиз бор. Ўн икки тур маҳсулот етиштирамиз. Ана, боғ бошладик, олмазор, гилосзор бўлади. Ҳов, четкада шўр босган, захкаш жой бор: у ерга ўттиз минг туп терак экдик. Магазин, тегирмон, нонвойхона, макарон заводимиз ишлаб турибди. Лекин булар хамир учидан патир. Замонага хос катта ишлар қилишимиз керак. Мен америкалик кўп фермерлар билан суҳбатлашганман. Америка фермери олган даромадининг қирқ фоизини давлатга топширади. Давлат уларга уруғлик, ўғит, химикат беради. Техник хизмат кўрсатади. Бизнинг фермерлар давлатга олган ҳосилининг эллик фоизини сотади. Мана яқинда биз давлатга ғалламизнинг ярмини топширдик. Ўшанинг 25 фоизини 52 сўмдан, қолган қисмининг ҳар килосини 62 сўмдан пулладик. Уруғликнинг ҳар килосига 162 сўм тўлайман. Бу пулни давлат олаяптими? Йўқ! Ўртада турганларнинг ҳамёнига тушаяпти. Бу қўлингиздаги помидорни олиб, ювиб, устига озроқ туз сепиб, уч баравардан зиёдроқ қимматга яна сизга қайта сотишаяпти, деган гап!

Боядан бери даврадагиларнинг сўзини гоҳ жилмайиб тинглаб, гоҳ бош силкиб тасдиқлаб ўтирган барваста, басавлат йигит — Қурбон отанинг тўнғич ўғли Фазлиддин суҳбатга қўшилди:

— Мен инсофли, диёнатли, азиз умрини одамларга яхшилик қилишга бағишлаган инсоннинг фарзанди бўлганимдан фахрланаман, — деди у ғурур билан. — Бозорларда маҳсулотлар арзон бўлса, эл-юртга озроқ нафим тегса, деган ниятда отамиз тиним билмай ишлаяптилар. Топганлари баъзи бойларга ўхшаб ҳамёнда эмас, ўртада. Саховатли ишлари бесаноқ : мактаб таъмирига бир юз олтмиш бир минг сўм, шифохона қурилишига юз минг сўм пул бердилар. Кексалар уйи, боғчаларга маҳсулот юборадилар. Ногирон болалар уйининг 20 тонна буғдойини тегирмонларида бепул ун қилиб бердилар. Баъзи бировлар имкони бўла туриб, бир инсонга яхшилик қилмайди. Бунақалар, афсуски, катта—кичик раҳбарлар орасида ҳам учраб турибди. Анови иморатни кўраяпсизми? — Йигит суви шилдираб оқаётган ариқнинг у бетидаги, биздан 15-20 одим наридаги шийпонга ишора қилди. — Нураб, бузилиб ётибди. Дадам шуни бизга беринглар, тузатиб, обод қилиб қўяйлик, десалар, бу таклиф ширкат хўжалиги раҳбарларига хуш келмаяпти. Баҳонани қаранг: эски шийпонни фермер обод қилса, ширкат бригадасининг номи ўчиб кетармиш... Энди инсоф билан ҳисоблаб кўринг, ўша бригада эл—юртга нима бераяпти?

— Эй, ўғлим. Шийпондан гап очиб, эски ярамга туз сепиб қўйдинг, — деди ота чуқур хўрсиниб.

— Шукур, йилдан-йил маҳсулотлари кўпайяпти. Оллоҳ баракасини берсин. Омборхона бизга сув билан ҳаводек зарур. Омборхона қурсак, тепаси шийпон — дам олиш уйи бўлса, деган ниятда уч йил олдин ҳаракат бошладим. Омон бўлгур ҳокимимиз Сайидхўжа тезда омборхона лойиҳасини тасдиқлаб, ҳокимлик қарорини чиқариб берди. Энини ўн, бўйини 25 метр қилиб, пойдевор қазитдик. Шу ҳолда қолиб кетди. Уч йилдан бери вилоят архитектура бўлимидан омборхона қуриш учун рухсат ололмаяпмиз. Ўғлим Фазлиддин шаҳарга қатнаб, тинкаси қуриди. Ҳар сафар бир баҳона топишади. Фермер хўжалиги ҳудудида иморат йўқлиги ҳақида ҳужжат келтиринг, дейишди. Олиб бориб берди. Яна хабар олса, ширкат хўжалиги фермерга ер берганлиги ҳақида ҳужжат талаб қилишди. У ҳам бўлди. Яна хабар олса, фермер хўжалиги қанча маҳсулот тайёрлаши тўғрисида ҳужжат сўрашди. Қисқаси, иш ҳал бўлмади, сарсон-саргардонликнинг чеки кўринмай турибди...

Замонамиз тадбиркори, фидойи фермер Қурбон отанинг дил сўзларини тинглар эканмиз, ҳокимнинг орзусини эсладик, унинг ҳолати ёдимизга тушди.

Ноз-неъмат бунёдкори — деҳқондан барчамиз қарздормиз. Балки баъзилар, мева-чева, сабзавот емас. Лекин ҳамма нон ейди. Шу боис одамларга қараб, еган нонинг ҳалол бўлсин, деймиз...

(Давоми бор).

кафолатланган даромад!

ҳисобига 26 фоиз ёки 260 минг сўм, 2000 йилда 28,2 фоиз ёки 282 минг сўм, 2001 йилда 26,2 фоиз ёки 262 минг сўм зарар кўрганига гувоҳ бўлишимиз мумкин. Чунки ўтган уч йил ичида шунча миқдордаги маблағнинг сотиб олиш қобилияти жами 80,4 фоизга ёки 804 минг сўмга пасайди-да.

Энди мана бу мисолга эътибор беринг. Агар омонатчи ўша миллион сўм жамғармани банкка қўйганида қандай наф кўрарди? Ўтган уч йил мобайнида камида 40 фоиздан, жами 120 фоиз ёки 1 млн. 200 минг сўм даромад олган бўлар эди. Бу — банкка қўйилган 1 миллион сўм уч йилда 2 миллион 200 минг сўмга тенг маблағга айланди ёки инфляция таъсирини чегириб ташлаганда ҳам, 396 минг сўм соф даромад, деганидир.

Кўриниб турибдики, банкка қўйилган жамғарма омонатчига пул маблағларининг сотиб олиш қобилиятини сақлаб қолиш билан бирга, ундан юқори даромад олиш имконини ҳам бермоқда.

Ушбу масаланинг яна бир муҳим жиҳати бор. Айрим одамлар тушунмасдан, «Йиғиб қўйган маблағим ва таниш-билишларим орқали қарзга олган катта миқдордаги пул ҳисобига четдан маҳсулот олиб келиб сотиш («челноклик») билан шуғулланиб, мўмай даромад оламан» деган хомхаёлда юрибдилар. Ачинарлиси шуки, улар хорижда маҳсулотни олиб келишдаги қийинчиликлар ёки маҳсулотларнинг бозорда сотилмасдан, зарар кўриб қолиши билан боғлиқ хавф-хатарлар мавжудлигини ҳисобга олмаяптилар. Оқибатда нима бўлаяпти ўзи?

Бундай кишилар ўз маблағлари, яъни фарзандларига уй-жой қуриш, тўй ёки маърака учун йиғиб қўйган жамғармалари тугул ҳатто айрим кишилардан қарзга олган пулларни ҳам совуриб юбормоқдалар. Кундалик ҳаётимизда бундай хунук аҳволга тушган одамларни кўплаб учратиб турибмиз.

Айтайлик, у ана шу пулни банкка омонатта қўйганда ҳеч қандай хавф-хатарсиз қўшимча 40-60 фоиз миқдорида даромадга эга бўлар, айни чоғда ушбу маблағ банклар томонидан иқтисодиётнинг устувор тармоқларига инвестиция қилинарди. Натижада республикамизда маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятлари янада кенгаярди, албатта.

— Кўпинча фуқаролар «Банкларда омонатларни миллий валютада сақлаган фойдалими ёки хорижий валютадагиси афзалми?» деган саволлар билан банкларга мурожаат қиладилар. Шу хусусдаги фикрингизни ҳам билмоқчийдик.

— Бу саволлар, ҳақиқатан ҳам, ўринли. Бугунги кунда тижорат банкларида миллий валюта — «Сўм»даги омонатлар учун қанча миқдорда даромад олиш имконияти мавжудлигини юқорида атрофлича таҳлил қилиб чиқдик. Шу боис бу масалага яна тўхталишга ҳожат йўқ, деб ўйлайман.

Энди банкларда омонатларни хорижий валютада сақлаш масаласига келсак, мижозларга айтадиган гапимиз шу: банкка хорижий валютада қўйилган омонат учун йиллик 2,5 фоиз миқдорида даромад тўланса, миллий валютадаги омонат учун бу кўрсаткич камида 40 фоизга тенг бўлади.

Бошқача айтганда, омонатчи банкдаги 1000 АҚШ доллари миқдоридаги омонатига йилига ўртача 2,5 фоиз даромад оладиган бўлса, бу 25 АҚШ долларини ёки хорижий валютанинг бугунги кунда валюта айирбошлаш шохобчасидаги ўртача курси 1150 сўмлигини назарда тутсак, унинг эквиваленти 28750 сўмни ташкил қилади.

Ушбу 1000 АҚШ доллари миқдоридаги маблағни валюта айирбошлаш шохобчасида ўртача 1150 сўмдан алмаштириб, миллий валютада 1150000 сўмни банкка омонатга қўйган омонатчи эса бир йилда ўртача 40 фоиз миқдорида, жами 460000 сўм даромад олади. Бу мижоз хорижий валютада қўйилган ушбу миқдордаги омонатга нисбатан 431250 сўм ёки 15 баравар кўп фоиз даромадга эга бўлди, демакдир.

Ёки бўлмаса, бошқа бир мисолни олиб кўрайлик. Ана шу маблағ 60 фоизлик муддатли омонатга жойлаштирилса, бунда омонатчи йилига 690000 сўм ёки хорижий валютада қўйилган омонатга нисбатан 661250 сўм ёки 24 баравар кўп фоиз даромадни қўлга киритади. Демак, омонатни банкларда хорижий валютада эмас, балки миллий валютада сақлаш ҳар томонлама қулай ва афзалдир!

— Суҳбатимизнинг бошида Сиз бугунги кунда тижорат банклари томонидан аҳоли омонатларига йиллик 40-60 фоизгача миқдорда даромад тўловлари амалга оширилаётгани ҳақида гапирдингиз. Бу борада банкларга қандайдир имтиёзлар берилганми? Тижорат банклари томонидан омонатлар учун тўланадиган фоиз ставкалари қайси манба ҳисобидан қопланмоқда?

— Биласиз, тижорат банкларининг иқтисодиёт реал секторини кредитлаш имкониятларини кенгайтириш уларнинг ресурс базалари билан бевосита боғлиқ. Шуни ҳисобга олиб, ҳозир барча банклар асосий эътиборни ўз ресурс базаларини жисмоний ва юридик шахсларнинг бўш маблағлари ҳамда хорижий сармоядорлар маблағларини банк оборотига қўшимча равишда жалб қилиш орқали кенгайтиришга қаратмоқда. Шу билан бирга, аҳолидан жалб қилинаётган муддатли омонатларнинг даромадлигини ошириш мақсадида, мижозларнинг манфаатларидан келиб чиққан ҳолда банклар томонидан омонатларнинг юқори даромадли янги турлари жорий этилмоқда.

Табиий савол туғилади: юқорида қайд этилганидек, банклар томонидан 40-60 фоиз миқдорида жалб қилинган омонатлар юқори фоиз ставкасида кредитлашга йўналтирилганда нима бўларди? У ҳолда ушбу инвестиция қилинадиган лойиҳалар таннархи қимматлашиб, самарасиз бўлиб қолар ва бу банкларнинг инвестиция фаолиятига салбий таъсир кўрсатар эди. Шу сабабли, Президентнинг 2000 йил 21 мартдаги «Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2564-сонли Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 24 мартдаги «Банк тизимини ислоҳ қилишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 104-сонли қарори асосида банкларда муддатли омонатлар миқдорининг ўсишини ва улар бўйича юқори фоиз даромадлари тўланишини таъминлаш ҳамда бунда юзага келадиган банк харажатларини қоплаш мақсадида тижорат банкларининг

(Давоми 4-бетда).

Ер юзида

воқеалар
рақамлар
тафсилотлар

МУҲИМИ СОНДА ЭМАС, САМАРАДА

«Катта саккизлик»ни қайта қуриш атрофида бўлаётган мунозараларга муносабат

Шарҳловчи минбари

Жаҳон оммавий ахборот воситаларида «Катта саккизлик»нинг ҳозирги таркиби ва унга аъзо бўлишга арзийдиган бошқа номзод давлатлар ҳақида мулоҳазали ва эътиборга молик мунозаралар бўлмоқда. Маълумки, жаҳондаги иқтисодий жиҳатдан тараққий этган етакчи демократик давлатлар ўзининг биринчи саммитига бундан 25 йил олдин тўпланган эди. Ўшанда у «Катта еттилик» деб аталиб, таркибига АҚШ, Япония, Германия, Буюк Британия, Франция, Италия, Канада кирганди. Ўтган асрнинг тўқсонинчи йилларида Россияда юз берган демократик ўзгаришлар ва бу давлат иқтисодида бозор муносабатларига асосланган ислоҳотлар жорий этилганлиги «Катта еттилик»нинг эътиборини тортди ва 1997 йилдаги Денвер учрашувида Россия ҳам унга таклиф этилди. Маслаҳат кенгаши тарзида фаолият кўрсатадиган бу ташкилот шундан кейин «Катта саккизлик» номини олди.

АҚШ — демократия ва тараққиёт кўзгуси. Бу давлат ҳеч қачон дунёнинг ишлари ва ташвишларидан четда турмайди. Умуман, дунё иқтисодини бошқариб ва йўналтириб турувчи шундай нуфузли ташкилотда АҚШнинг ўз ўрни бўлиши, шубҳасиз, бошқалар учун ҳам фойдали. Буни ҳеч ким инкор этмайди.

«Катта саккизлик»ка аъзо тўртта давлат — Буюк Британия, Германия, Франция ва Италия Европа Иттифоқининг аъзоларидир. Демак, Европанинг тақдирини белгилайдиган шундай нуфузли халқаро ташкилотнинг ўзагини ташкил этган бу давлатларнинг ўрни ҳам шу ерда. Айниқса, Евро жорий этилганлиги ва бунга ҳатто АҚШнинг энг яқин ҳамкори бўлган Буюк Британия ҳам ўтганлиги натижасида юзага келган вазиятда «Катта саккизлик»ни бу давлатларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Энди Европа яхлит бир иқтисодий механизм бўлиб ҳаракат қилади. Жаҳон банки ҳамда Халқаро валюта жамғармаси фаолиятига раҳбарликда, тараққиётга ёрдам ва бошқа масалаларда Европадаги етакчи давлатлар энди евронинг манфаатидан келиб чиқиб, битта овозда гапирадилар. Бунга шак-шубҳа йўқ. Ҳатто жаҳондаги иқтисодий вазиятга қараб, ўз шартларини белгилайдилар.

Япония тараққиётга эришиш ва миллий иқтисоднинг даражаси бўйича жаҳонда иккинчи ўринда туради. Жамият тез суръатлар билан ривожланиб, халқнинг турмуш даражаси тўхтовсиз юксалиб бораяпти. Иқтисодни соғломлаштиришда тўпланган тажриба катта. Беқиёс ўзгаришлар жараёни ҳозир ҳам давом этмоқда.

Бундан ташқари, Япония ривожланаётган ҳамда ёрдамга муҳтож давлатларга беғараз кўмак беришда дунёдаги етакчи давлат ҳисобланади.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, Япония «Катта саккизлик»нинг энг муносиб аъзосидир.

Россия ҳақида гап кетганда, шубҳасиз, бу давлатнинг ҳозирги иқтисодий аҳволи «Катта саккизлик»нинг талабларига жавоб берадими, деган савол кўндаланг бўлади. Эҳтимол, халқнинг турмуш даражаси талабга жавоб бермас. Бироқ Россия узил-кесил бозор муносабатлари йўлини танлаган. Иқтисоддаги ижобий ўзгаришлар орқага қайтиш йўқлигидан далолат бериб турибди. Бунинг устига Америка Қўшма Штатлари ҳамда Европа Иттифоқи томонидан яқинда Россияга «бозор иқтисоди мамлакати» деган мақом берилди. Бу Россиянинг Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлишига йўл очади. Президент Владимир Путин ўз интервьюларида унинг мамлакати Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлишга интилаётганлигини бир неча марта таъкидлаган эди. Россия кейинги пайтда НАТОга душман кўзи билан қарамаётганлиги ҳам унинг келажакда етакчи демократик давлатлардан ташкил топган жаҳон иқтисодининг нуфузли маслаҳат кенгаши таркибида мустаҳкам ўрнашиб қолишидан далолат бериб турибди.

Энг катта мунозара «Катта саккизлик»нинг саккизинчиси — Канада атрофида бўлаяпти. Хориж матбуотида ҳатто бу ерда Канадага ўрин йўқ, деган фикрлар ҳам айтилмоқда. Жумладан, яқинда АҚШда чиқадиган «Глобалист» газетаси очиқдан-очиқ шундай деб ёзди: «Канадами?.. Уни бу таркибдан чиқариш керак. Албатта, унга бу ёқмайди. Чамамда, канадалик дипломатлар ҳафсала билан «Катта саккизлик»ка муқобил тарзда «Катта йигирмалик»ни ташкил этишга интилаётганликларининг сабабларидан бири шу бўлса керак. Бироқ иқтисодий жиҳатдан тараққий этган йирик мамлакатлар билан бирга Австралия, Сингапур каби нисбатан кичик ҳамда асосан савдога ихтисослашган давлатларни ҳам киритиш мўлжалланган «Катта йигирмалик»ни бошқариш қийин дейишмоқда. Чунки аҳолиси 30 миллиондан кам бўлган мамлакатлар катта оғалар билан бирга қадам ташлай олмайдилар. «Катта саккизлик»нинг аҳамияти шундаки, бунга аъзо бўлган давлатлар ўзларининг маҳаллий манфаатлари билан чегараланиб қолмасдан, маслаҳат кенгашининг нуфузидан улкан ишларни бажаришда ҳам фойдаланадилар. Шунинг учун ҳам ҳозир бу ташкилотни қайта қуришнинг вақти келди».

Шундай деб, «Глобалист» қайта қуриш бўйича ўз таклифларини баён қилади. Унга кўра, янги таркибдаги «Катта саккизлик»ка АҚШ, Япония, Россия алоҳида-алоҳида, Европа Иттифоқига аъзо ва битта пул бирлигига эга бўлган Германия, Буюк Британия, Франция, Италия эса яхлит битта ҳолда киритилади ва яна тўртта ўринга Бразилия, Ҳиндистон, Жанубий Африка Республикаси, Туркия таклиф этилади. Мазкур нашр ўз таклифларини асослаб, ҳар бир янги номзодга таъриф беради. Жумладан, Ҳиндистонга йирик демократик мамлакат сифатида урғу берилади. Жанубий Америкада ривожланаётган мамлакатларнинг энг илғори Бразилия дейилади газета шарҳида. Бразилия иқтисодий ўсишни таъминлашда, хорижлик инвесторларнинг маблағларини жалб қилишда ва турли ташаббусларни қўллаб-қувватлашда ибрат кўрсатмоқда. Жанубий Африка Республикасига таъриф берилар экан, бу мамлакат «қолоқ қитъа» учун умид дарчаси, дейилади. Бу мамлакатда ишлаб чиқарилаётган замонавий автомобиллар, телекоммуникация ускуналари бугунги кунда жаҳон бозорида рақобатлашмоқда. Умуман, бу давлат қудратли иқтисодий асосга эга. Саккизинчи бўлиб Туркия тилга олинади. Бу демократик ривожланиш йўлидан бораётган илғор мусулмон давлати. Газета Туркияга таъриф бериб, агар иқтисоди Европа билан интеграцияга киришса, мўъжиза юз бериши мумкин, дейди. Унда етарли стратегик иқтисодий имкониятлар мавжуд, жаҳон иқтисодининг маслаҳат кенгашига аъзо бўлиши учун ҳамма асослар бор.

Албатта, бундай таклифлар якка-ёлғиз эмас. «Катта саккизлик» кенгаядими-йўқми — бу жуда мунозарали масала. Буни, аввало, жаҳондаги иқтисодий жиҳатдан тараққий этган демократик давлатларнинг ўзлари ҳал қилишади. Бироқ «Катта саккизлик» тимсолида жаҳон иқтисодининг маслаҳат кенгаши керак. Гап аъзолар сонида ёки унинг таркиби ўзгаришида эмас, балки иқтисодни бошқаришда тўғри маслаҳат бериб, уни зарур томонга йўналтириб туришда ва унинг ривожланаётган ҳамда ривожланишдан орқада қолган дунёни унутиб қўймаслигида. Бундай дейишимизга сабаб шуки, баъзан дунё иқтисодининг алпомишлари ўз ташвишлари билан овора бўлиб ёки бошқаларнинг имкониятларини эътиборга олмаган ҳолда турли маҳсулотларнинг нархларини ошириб қўймоқдалар. Айниқса, озиқ-овқат ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларига нисбатан бундай аҳвол камбағал давлатларда норозилик туғдирмоқда. Жумладан, «Катта саккизлик»нинг 2001 йилда Генуя шаҳрида ўтказилган саммити пайтида жиддий норозиликлар намоён бўлди.

Ўзбекистон «Катта саккизлик»ка аъзо бўлган аксарият давлатлар билан яқин сиёсий ва иқтисодий ҳамкорлик ўрнатган. Улар билан алоқаларимиз йилдан-йилга кенгайиб ва мустаҳкамланиб бораяпти. АҚШ ва Япония эса энг яқин стратегик ҳамкоримиз. Ислоҳотларимизнинг муваффақиятида, умуман, мамлакатимиз иқтисодининг юксалишида Германия, Франция, Россия ва бошқа давлатлар билан ҳамкорлигимиз ҳам катта аҳамият касб этади. Шунинг учун ҳам жаҳон иқтисодининг маслаҳат кенгашида ва унинг атрофида бўлаётган гап-сўзлар бизни бефарқ қолдира олмайди. Демак, Ўзбекистон демократия ҳамда бозор муносабатлари йўлини танлаган ва шу йўлда дадил одимлай бошлаган мамлакат сифатида жаҳон иқтисоди маслаҳат кенгашининг ишини бундан кейин ҳам диққат билан кузатиб бораверади.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи.

Иккинчи босқичга ўтилади

Филиппин ҳарбий қўмондонлиги АҚШ билан мамлакатдаги "Абу-Сайяф" террорчилик ҳаракатига қарши операцияларнинг иккинчи босқичига ўтиш ҳақида келишиб олинганини маълум қилди.

"РИА" Новости" агентлигининг маълумотига қараганда, бу сафарги ҳарбий ҳаракатларда 400 дан зиёд америкалик иштирок этиши кўзда тутилган. Филиппин армияси эса 4000 дан зиёд аскар ва зобитни жалб қилади.

Қорабоғ муаммоси ечиладими?

Озарбойжон президенти Ҳайдар Алиев ва Арманистон президенти Роберт Кочарян 14 август куни чегарада жойлашган Нахичеван мухтор Республикасининг Сафарак ҳудудида учрашадилар. Бу ҳақда Озарбойжон президенти матбуот хизмати маълум қилган.

"РИА"Новости" хабарига кўра, учрашувда Тоғли Қорабоғ муаммосини ечиш масаласи муҳокама қилинади.

Самолётда текин сафар

Американинг "Spirit Airlines" авиакомпанияси шу йил 11 сентябрь куни барча йўналишлардаги авиақатновлар бепул бўлишини эълон қилган. Авиакомпания вакилининг айтишича, ушбу қарор террорчилик амалга оширилган куни йўловчиларнинг самолётларда учишни хоҳламаётганликлари сабабли қабул қилинди.

"Ассошейтед-пресс" агентлигининг маълумотига кўра, авиакомпания директори Жакоб Шорр бошқа авиакомпанияларни ҳам ушбу ташаббусга қўшилишга чақирган.

«УАЗ»: моделлар тақдимотга тайёр!

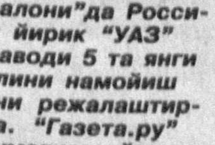

Шу ойнинг охирида очиладиган "Москва автосалони"да Россиянинг йирик "УАЗ" автозаводи 5 та янги моделини намойиш этишни режалаштирмоқда. "Газета.ру" маълумотига кўра, улардан учтаси яқин орада ишлаб чиқарила бошланиши мумкин.

Завод директори Эдуард Шпаковскийнинг айтишича, аввалги автосалонларда "УАЗ" нимага қодирлигини кўрсатишга ҳаракат қилинарди. Бу йил эса эртагаёқ ишлаб чиқариш мумкин бўлган моделлар намойиш қилинади.

Лосада-Боливиянинг янги президенти

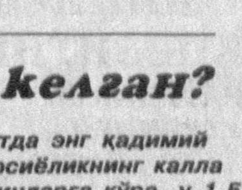

Боливияда янги сайланган президент Гонсало Санчес де Лосада ўз лавозимини эгаллади. 72 ёшли президент 1993-1997 йилларда ҳам давлатга раҳбарлик қилган эди.

"Die Welt" хабарига қараганда, Лосаданинг президентлик ваколати 2007 йилда тугайди. Янги президент мамлакатда коррупцияга қарши курашиш ва иқтисодиётни ривожлантириш устувор йўналишлар эканлигини таъкидлаган.

Одам Евроосиёга қачон келган?

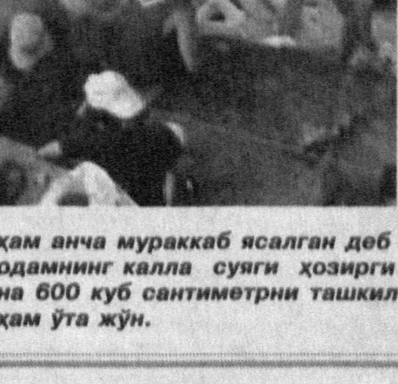

Грузияда айни пайтда энг қадимий ҳисобланаётган евроосиёликнинг калла суяги топилган. Тахминларга кўра, у 1,5 миллион йил аввал яшаган одамга тегишли.

"NTV-International" маълумотига қараганда, топилма одамнинг Африкадан шимолга кўчишига мия ҳажмининг кенгайиши ва тафаккури ривожланиши сабаб бўлган деган тадрижий назариянинг баъзи бандларини инкор этади.

Олимлар шу кунгача гоминидларнинг биринчи турлари (одамнинг қадимги авлодини ана шундай аташади) Африкадан Евроосиёга бир миллион йиллар муқаддам келган ва улар етарли даражада тафаккурга эга бўлган ҳамда уларнинг иш қуроллари ҳам анча мураккаб ясалган деб ҳисоблашарди. Лекин Грузияда топилган одамнинг калла суяги ҳозирги одамникидан икки баробар кичик — фақатгина 600 куб сантиметрни ташкил қилади. Унинг ёнидан топилган иш қуроллари ҳам ўта жўн.

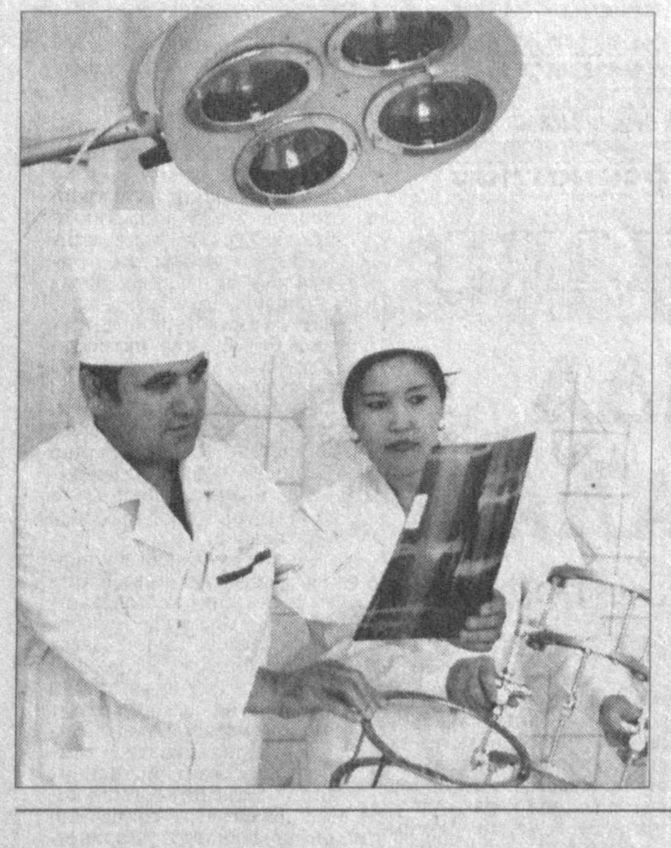

Соғлиғинг — бойлигинг. Мамлакатимизда аҳоли саломатлиги муҳофазасига қаратилган ҳаракатлар ҳам ана шу бойликни асрашга хизмат қилиши шубҳасиз. Бу борада Хоразм вилоятида ҳам кўпгина ибратли ишлар амалга оширилаётир. Айниқса, бу ерда вилоят шошилинч тиббий ёрдам маркази ўз фаолиятини бошлагач, ишлар янада жонланиб кетди. Қадамбой Машарипов марказнинг кўзга кўринган олий тоифали шифокорларидан. Ўз соҳасининг фидойиси.

— Беморни нафақат дори-дармон, балки ширин сўз ва эътибор ҳам даволайди, — дея уқтиради у ўз шогирдларига.

Суратларда: олий тоифали шифокор Қадамбой Машарипов ва олий тоифали ҳамшира Зуҳрахон Шакарбоева бемор жароҳатининг рентген тасвирини кўздан кечиришмоқда; вилоят шошилинч тиббий ёрдам маркази биносининг умумий кўриниши.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ОМОНАТ — кафолатланган даромад!

(Давоми. Боши 2-3-бетларда).

солиқ олинадиган базаси жисмоний шахсларнинг муддатли омонатларнинг кўпайган суммасига камайтирилиши белгилаб қўйилди.

Ҳозирги пайтда тижорат банклари томонидан аҳоли омонатлари учун таклиф этилаётган 40-60 фоизлик даромадларнинг асосий қисми ушбу имтиёз натижасида юзага келган маблағ ҳисобидан қопланмоқда. Масалан, аҳолининг банкдаги муддатли омонатлари қолдиғи 5 миллиард сўмга ўсгани ҳолда банкнинг солиқ солинадиган базаси ушбу миқдорга камайтирилиши ҳисобига банкда 1,2 миллиард сўм маблағ манбаи юзага келади.

Бунда тижорат банки 5 миллиард сўмлик мазкур омонатга йиллик ўртача 40 фоиздан даромад тўлаган тақдирда, банк томонидан омонатчига тўланган фоиз даромади миқдори 2 миллиард сўмни ташкил қилади. Банк томонидан тўлаб берилган фоиз даромадининг 1,2 миллиард сўми ёки 60 фоизи берилган имтиёз натижасида юзага келган маблағ ҳисобига ва қолган 800 млн. сўми ёки 40 фоизи банкнинг ўз даромади ҳисобидан қопланади.

Англашилаяптики, банк томонидан омонатчига ўртача йиллик 40 фоиз даромад тўланганда, унинг 25 фоизи солиқ тўлови юзасидан берилган имтиёз натижасида юзага келган маблағ ҳисобидан ва қолган 16 фоизи банк даромади ҳисобидан тўланаётир. Албатта, банк томонидан тўланадиган 16 фоиз даромад банк учун катта қийинчилик туғдирмайди, аксинча, ушбу маблағларни инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтирган ҳолда қўшимча даромад олиш имконини яратади.

Таъкидлаш лозимки, ана шу солиқ тўлови бўйича берилган имтиёз ҳисобига бўшайдиган маблағларни яна аҳоли омонатларига тўланадиган фоиз ставкаларини оширишга йўналтириш, аввало, омонатчилар учун юқори даромад олиш имконини берган бўлса, иккинчидан, тижорат банклари учун жалб қилинган маблағлар ҳисобидан ўз ресурс базасини кўпайтириш учун муҳим манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Яна бир муҳим масалага газетхонларнинг эътиборини қаратмоқчиман. Айрим одамлар банклардаги муддатсиз омонатлар бўйича тўланадиган фоиз даромадлари муддатли омонатларга нисбатан пастлигини эътиборга олишмаяпти. Муддатсиз омонатлар бўйича банклар томонидан ўртача 10 фоиз даромад тўланса, юқорида айтиб ўтганимиздек, муддатли омонатлар бўйича ўртача 40-60 фоиз миқдорида даромад тўланади. Аммо аҳолининг мазкур қатлами «Муддатсиз омонатларни исталган вақтда олишим мумкин», деб ушбу омонатларни муддатли омонатларга жойлаштиришни унчалик хоҳламаяпти.

Аслида бунинг сабаби бошқа. Яъни, айрим омонатчилар ўз пул маблағларини муддатсиз омонатларга қўйганларига 5-10 йил бўлганига қарамасдан, банк билан ушбу маблағларни муддатли омонатларга жойлаштириш тўғрисидаги шартномани расмийлаштирмаган. Шу боис улар паст миқдорда фоиз даромадлари олиб келмоқдалар.

Буни таъкидлашимдан асосий мақсад шуки, мазкур тоифадаги омонатчилар муддатли омонатларга ўз маблағларини жойлаштириб, ўртача 40-60 фоиз даромад олсин. Шуни эътиборга олган ҳолда омонатчиларга пул маблағларини муддатли омонатларга жойлаштиришларини тавсия этган бўлар эдим.

— Республикамиз аҳолиси учун банклар томонидан омонатларни қабул қилишда қандай қулайликлар яратилган? Банкларда аҳоли омонатларини қабул қилиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида нималар дея оласиз?

— Ҳозирда республикамизда фаолият юритаётган 37 та банк ва уларнинг 800 дан ортиқ филиаллари, Халқ банкининг 3 мингдан зиёд шохобчалари ҳамда банкларнинг 420 дан кўпроқ мини-банклари аҳоли бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш билан шуғулланмоқда. Ана шу молиявий муассасалар томонидан эса «Эҳтиром», «Севинч», «Ҳамроҳ», «Нуроний», «Талаба», «Наврўз», «Қария», «Тўёна» каби элликдан зиёд омонат турлари аҳолига таклиф қилинмоқда.

Банклар янги турдаги юқори даромадли омонатларни жорий қилиш билан бирга, омонатларни пластик карточкаларга ҳамда маблағларни «Коммунал тўловлар учун» омонатларига жалб этмоқда. Мазкур омонатлар орқали омонатчилар коммунал хизматлар, электр қуввати, газ ва бошқа хизматлар учун тўловларни амалга ошириш имконига эга бўлдилар.

Бу усулнинг афзаллиги шундаки, омонатчилар жамғармаларни нафақат банкда сақлаши, балки пластик карточкаларга жойлаштириш орқали ҳам кўзланган фоиз даромадини олиши ва ушбу пул маблағларидан кунлик эҳтиёжлар учун исталган миқдорда ҳисоб-китобларни амалга ошириши мумкин. Бир вақтнинг ўзида пул маблағларидан омонат сифатида даромад олиш ва ундан хоҳлаган вақтда ҳисоб-китобларни амалга оширишга нима етсин!

Умуман олганда, бугунги кунда пластик карточкаларнинг аҳоли ўртасида кенг қўлланилиши пул маблағларини ишончли сақланишини таъминлайди ва улардан юқори даромад олиш имконини яратади. Республикамизда фаолият кўрсатаётган Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, «Асакабанк», «Пахтабанк», «Саноатқурилишбанк», Халқ банки, «ЎзДЭУбанк» ва «АБН Амро МБ Ўзбекистон» ХЖда мижозларга миллий ва хорижий валютада шундай пластик карточкалар ёрдамида банк хизматлари кўрсатилаётгани бунинг далилидир.

Мазкур банкларнинг пластик карточкаларидан асосан савдо ва хизмат кўрсатиш (сервис) корхоналари, дўкон ва супермаркетлар, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси кассалари, дорихона ва меҳмонхоналар, уяли телефон-алоқа компаниялари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчалари фойдаланмоқда. Уларда ўрнатилган жами 680 та банкомат ва терминал шохобча орқали маҳсулот ва кўрсатилган хизматлар тўлови, шунингдек, республиканинг йирик тармоқлари корхона ва идораларида эса иш ҳақи ҳисоб-китоблари амалга оширилмоқда.

Ана шу чора-тадбирлар ўз самарасини бермоқда. Пировардида тижорат банкларининг аҳоли маблағларини юқори даромадли омонатларга жалб қилиш бўйича фаолиятлари сезиларли даражада кучайиб, аҳолининг банк тизимига бўлган ишончи тобора ортиб бормоқда.

Аҳоли бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш бўйича олиб борилган ишлар натижасида эса банклардаги омонатлар қолдиғининг ўсиши ҳам кузатилмоқда. Хусусан, аҳолининг банклардаги омонатлари қолдиғи, 2000 йил 1 январь ҳолатига кўра, 18,2 млрд. сўм, 2001 йил 1 январда 45,4 млрд. сўм, 2002 йил 1 январда 91,4 млрд. сўмни ташкил этди. Жорий йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида эса у 41,1 млрд. сўм кўпайиб, 132,5 млрд. сўмга етди. Ёки бўлмаса, бу кўрсаткич охирги уч йил давомида қарийб 7,3 марта ўсди. Шунинг ўзиёқ аҳолининг банк тизимига бўлган ишончи кучаяётганлигидан далолат беради.

— Банклар томонидан қабул қилинаётган омонатларга фоизлар тўланиши ва ушбу омонатлар ўз вақтида қайтарилишига қандай кафолатлар мавжуд?

— Банклар зиммасига аҳолининг бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилишдек муҳим вазифа юклатилганлиги ҳаммага маълум. Банк тизимини эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш жараёнида, айниқса, ушбу масалага алоҳида эътибор берилмоқда.

Банклар фаолиятини ташкил этишда, энг аввало, уларнинг ўз омонатчилари олдидаги мажбуриятларини бажара олиш қобилиятига бош мезон сифатида қаралади. Шу сабабдан банкларда аҳоли омонатларини ўз вақтида, тўлиқ қайтариб бериш учун етарли маблағлар мавжуд-мавжуд эмаслиги масаласи ҳар куни Марказий банк томонидан назорат қилиб борилмоқда.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2002 йил апрель ойида бўлиб ўтган сессиясида «Фуқароларнинг банклардаги омонатлари ҳимоялаш кафолатлари тўғрисида»ги Қонун қабул қилингани ҳам айни муддао бўлди. Мазкур Қонун талабларига биноан, фуқароларнинг барча банклардаги омонатларини ҳукумат томонидан кафолатланиши белгилаб қўйилди. Илгари фақатгина Халқ банкидаги аҳоли омонатлари ҳукумат томонидан кафолатланар эди. Янги Қонун эса аҳолининг ҳамма банкларга қўйган омонатлари тўлиқ ва ўз вақтида, тегишли даромадлари билан қайтарилишини таъминлайди.

— Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур!

Суҳбатдош: Икром ЎТБОСАРОВ.

Милициянинг тезкор хабари

Ўғрининг пушаймони

Чилонзор тумани, «Халқлар дўстлиги» кўчаси, 39-уйда истиқомат қилувчи М. Мирзаевнинг хонадонида ўғирлик бўлганлиги тўғрисида туман ИИБга хабар тушди. Воқеа жойида ҳозир бўлган тезкор гуруҳ ходимларининг саъй-ҳаракатлари натижасида ўғрининг шахси аниқланиб, қўлга олинди.

Хонадонда ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб, 250000 сўмлик «ДЭУ» русумли видеомагнитофонни ҳамда 45000 сўм пулни ўғирлаб кетган, Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл шаҳрининг А. Саъдуллаев кўчасида яшовчи К. Рўзибой бугун ножўя ҳаракатидан афсус чекмоқда.

Ёмон ниятли меҳмонлар

Бу икки фуқаро ҳам кўпчилик каби ҳалол меҳнат ортидан кун кечиришни ўзига эп билмади шекилли, ўзаро тил бириктирган ҳолда танишларининг хонадонига меҳмонга келадилар. Миробод тумани Пирмуҳаммедов кўчасидаги 67-уйда турувчи нафақахўр В. Қориева уларни илиқ кутиб олади. Нияти бузуқ Р. Раиса ва қизи Р. Катерина одамгарчилик эвазига мезбоннинг бўйнидаги қимматбаҳо тилла занжирни юлиб оладилар-да, дарҳол ғойиб бўлишади. Миробод тумани ИИБ навбатчилик қисмига хабар етказилгач, шошилинч тарзда чора-тадбирлар кўрган милиция ходимлари «меҳмон»ларни далилий ашё билан ушлашади.

Таввасига таянмабди-я

Мирзо Улуғбек тумани, Орол кўчасида яшовчи М. Холиқ содир этган ўғирлик жинояти туфайли қўлга олинди. Аввал ҳам судланган, ҳанузгача бирон жойда ҳалол меҳнат қилишни ўйлаб кўрмаган бу йигит Мараимов кўчасида жойлашган 46-уйга кириб, хонадон соҳибаси А. Ҳасанованинг саккиз хил тилла буюмларини ўмариб кетади. Тезда чора-тадбирлар кўрган туман ички ишлар ходимлари уни қисқа вақтда ушлашга эришдилар.

Самариддин ХАЛИЛОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ Матбуот маркази инспектори.

МИЛЛАТНИ МАЪНАВИЯТ АСРАЙДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

олди-қочди китоблар, яримяланғочлик акс этган асарларга кўнгли кетган «китобхон»лар сафи бир оз ортиб бораётган эди. Ёхуд кўпчилигимиз китоб ўқимай қўйганмиз. Ҳаётни ўйин-кулги, давру-даврон суришдан иборат, деган мазмунда англай бошлаган эдик. Яна бир жиҳати, бугунги кунда нашриётларимизда чоп этилаётган китобларнинг маънавий бадиий даражаси ҳам анча пасайиб бораётгани айни ҳақиқат эди. Китоб савдоси, китоб дўконлари билан боғлиқ масалалар ҳам кўпчиликда жиддий мулоҳазалар уйғота бошлаганди. Хуллас, шу муаммоларнинг барчаси ўз ечимини топиши учун Қарорда тўлиқ кўрсатмалар берилгани қувончли ҳол. Масалан, қарорда: «Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимликлари, «Ўзкитобсавдо» давлат-акциядорлик компанияси, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги бир ой муддатда шаҳарлар ва туманларда қўшимча равишда очиладиган янги китоб дўконлари жойлаштирилишини белгиласинлар ва уларни китоб маҳсулотларини сақлаш ва сотиш учун яроқли бўлган бинолар билан таъминлаш масалаларини ҳал этсинлар...», дейилади. Ўз-ўзидан кўринадики, республикамизнинг барча туманларида китоб дўконлари очилади, китоб савдоси йўлга қўйилади. Юзга айтганнинг заҳри йўқ — айрим туманлардаги китоб дўконлари биллиардхона, кафе-барларга айлантирилгани ҳам сир эмас. Ёхуд айрим туман марказларида умуман китоб дўкони қурилмагани ҳақида ҳам маълумотлар бор.

Қарорнинг 10-бандида шундай жумлаларни ўқиймиз:

«Ўзкитобсавдо» давлат акциядорлик компанияси, Республика «Маънавият ва маърифат» кенгаши, Маданият ишлари вазирлиги, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази республика нашриётлари билан биргаликда бир ой муддатда:

аҳоли, айниқса ёшлар орасида миллий ва жаҳон адабиётининг энг яхши намуналарини кенг тарғиб қилиш;

бадиий, ижтимоий-сиёсий ва илмий-маърифий адабиётга бўлган талабни мунтазам ўрганиш;

китоб маҳсулотлари мамлакатимиз нашриётлари томонидан чоп этилишини кенгайтириш ҳисобига аҳолининг мавжуд эҳтиёжини қондириш бўйича комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар...»

Бундан кўриниб турибдики, аҳоли ўртасида сара китобларни тарғиб қилиш, юксак бадиий маҳорат, ҳаётий, илмий малака билан ёзилган асарлар билан оммани ошно қилиш, шу билан бирга, миллий ва жаҳон маданиятини англашга эътибор қаратиш, ёшларимиз онгида соф илмий-маърифий қарашларни шакллантириш энг муҳим масала, масъулиятли вазифа сифатида уқтирилаяпти.

Мазкур қарорни мен миллат маънавиятида туб бурилиш деб англадим. Китобхон халқ ҳеч бир асоссиз йўналишларга, пуч ғояларга кўр-кўрона эргашмайди. Ўз миллати маънавияти учун қайғурган мамлакат эса дунё кўз ўнгида эзгулик, яхшилик ва инсонийлик, энг муҳими, маънавий баркамолликнинг тимсоли сифатида юксалаверади. Демак, менинг, сизнинг, фарзандларимизнинг — бутун халқимизнинг келажаги маънавий етуклик билан боғлиқлиги ушбу муҳим ҳужжатда ўз ифодасини топган. Бундан ўз келажагини ўйлаган, ўз ғурурини баланд тутган ҳар бир одам фахрланади.

Қўчқор НОРҚОБИЛ.

«MAKSIMA» мебель салони

Италия, Испания, Польшадан келтирилган мебеллар, ёритгичлар, қандиллар, расмлар ва кўрпа-ёстиқ анжомларини таклиф этади.

«MAKSIMA» АРТ-дизайн студияси

хонадонингиз, ҳовлингиз, ландшафт дизайнини якка тартибда ишлаб беради. Каталог бўйича буюртмага етказиб берилади.

Ўзбекистон бўйича етказиб ва йиғиб бериш — БЕПУЛ.

Тушликсиз ва дам олиш кунисиз ишлаймиз.

Манзилимиз: Кунаев (Саперная) кўчаси, 46-уй. Телефонлар: 111-14-44, 152-75-94. E-mail: maxima@online.ru

HOTEL KOREANA · Нукус кўчаси · Миробод (Госпиталь) бозори · MAKSIMA салон · АВИА БАНК

САВОЛ БИЗДАН...

Қўғирчоқлар музейи қайси шаҳарда жойлашган?

136-35-60

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби: 45 фоиздан зиёд.

Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлигининг

БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ ЎҚУВ-КОНСАЛТИНГ МАРКАЗИ

қуйидаги кафедраларда бўйича бўш лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

1. «Макроиқтисодиёт ва статистика»:
   - илмий даражали катта ўқитувчи — 1 ўрин;
   - илмий даражасиз катта ўқитувчи — 1 ўрин.
2. «Бухгалтерия ҳисоби ва молиявий таҳлил»:
   - кафедра мудири;
   - илмий даражали доцент — 1 ўрин;
   - илмий даражасиз катта ўқитувчи — 1 ўрин.

Танлов муддати — эълон матбуотда чоп этилган кундан бошлаб 1 ой.

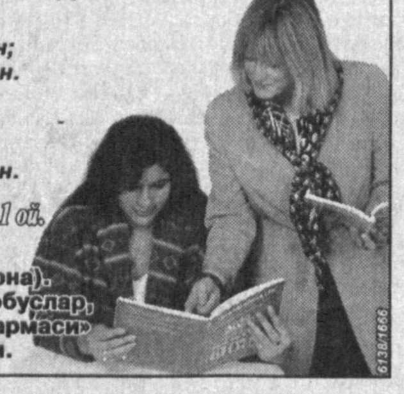

Ҳужжатлар қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Буюк Ипак йўли кўчаси, 42-уй (12-хона). Мўлжал: метронинг «Пушкин» станцияси, 17, 24-автобуслар, 17, 18-троллейбуслар «Вилоят статистика бошқармаси» (аввалги «Марказий статистика бошқармаси») бекати.

Фармацевтик компаниялар ва фирмалар раҳбарлари диққатига!

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги

қуйидаги гуруҳлар бўйича дори воситалари ва субстанцияларини етказиб бериш учун танлов эълон қилади:

- *руҳий-асаб касалликларини даволаш учун дори воситалари;*
- *ўсма касалликларини олдини олиш ва даволаш учун дори воситалари;*
- *қандли диабет касаллигини даволаш учун дори воситалари;*
- *шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш ва наркоз учун дори воситалари;*
- *сил касаллигини олдини олиш ва даволаш учун дори воситалари;*
- *дорихоналар шароитида стерил усулда дори тайёрлаш учун субстанциялар.*

Дори-дармонларни етказиб бериш Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки кафолати билан 1 йилдан 3 йилгача бериладиган товар кредитлари ҳисобига амалга оширилиши лозим.

Танловга оид тижорат таклифлари 2002 йил 6 сентябрь маҳаллий вақт билан соат 18.00гача қабул қилинади.

Танлов шартлари ва қўшимча маълумотлар бўйича танлов комиссиясининг ишчи органига мурожаат қилишингиз мумкин.

Манзил: Тошкент ш., Тарас Шевченко к., 1-уй, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Ташқи иқтисодий фаолиятни бошқариш бош бошқармаси.

Телефонлар: 138-50-33, 138-50-34, факс: 138-50-31.

ALUCOBOND

АЛЮМИНИЕВЫЕ КОМПОЗИТНЫЕ ПАНЕЛИ ДЛЯ НАРУЖНОЙ И ВНУТРЕННЕЙ ОТДЕЛКИ ЗДАНИЙ

Мы преобразим облик Вашего здания!

БЕСПЛАТНО Вызов специалиста, Разработка дизайна, Доставка, Установка.

Гарантируем качество при оптимальной цене!

Тел./факс 195-41-53, тел. 187-44-65, 188-98-42.

«Олтой» радио-телефони

тизимидан фойдаланаётган абонентлар ДИҚҚАТИГА!

2002 йил 1 августдан, белгиланган 180 минутдан ортиқ радио-телефондан фойдаланганлар, ҳар бир дақиқа учун:

- *хўжалик ҳисобидаги-ташкилот абонентлари — 30 сўм;*
- *бюджетдан маблағ билан таъминланадиган муассаса ва ташкилот абонентлари — 15 сўм;*
- *қишлоқ алоқаси учун — 15 сўм тўлайдилар.*

Автомобилларида абонент қурилмалари ўрнатилган абонентлар учун 1200 дақиқадан ортиғи — бепул. Тарифда қўшимча қиймат солиғи ҳисобга олинмаган.

«Автоалоқа» ОАЖ бошқаруви идораси.

Телефон: 144-25-67.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси жамоаси компаниянинг кекса ходими

Бахтиёр БЎРИХОНОВнинг

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг қариндошлари ва яқинларига таъзия изҳор этади.

«Ўзбекэнерго» ДАК «Ўзэлектртармоқ» шўъба корхонаси жамоаси Тошкент шаҳар магистрал электр тармоқлари директори Сайфулла Нугмановга онаси

Ҳалима ая НУГМАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Давлат санъат музейи жамоаси бўлим мудири Озодахон Олимжоновага турмуш ўртоғи

Баҳодир ОЛИМЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Савдо ва тижоратга кўмаклашувчи «Савдогар» акциядорлик тижорат банки бошқаруви банк соҳасининг фахрийси

Мавлон ДАВРОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласи ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»), **М. ЕГОРОВ** (масъул котиб — «Народное слово»), **Ш. ЖАББОРОВ** (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), **С. ЗИНИН, М. МИРАЛИМОВ, С. МУҲИДДИНОВ, Ш. РИЗАЕВ, М. САФАРОВ, Р. ФАРҲОДИЙ, И. ХУДОЁРОВ, И. ШОҒУЛОМОВ, О. ҚАИПБЕРГЕНОВ** (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), **Ў. ҲОШИМОВ.**

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 777, 27606 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — **Ю. ҲАМИДОВ.** Навбатчи муҳаррир — **А. ҲАЙДАРОВ.** Навбатчи — **М. ЮСУПОВ.** Мусаҳҳиҳ — **Ш. МАШРАББОЕВ.**

· МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 20.30.
1 2 3 4 5 6